TEKFÎR

KAVRAMI HAKKINDA
ÇOK YÖNLÜ BİR İNCELEME

***

Feriduddin AYDIN

ORCID ID: 0000-0002-6440-6734
ISBN: 978-605-72570-8-6
feriduddin@gmail.com

***

دار العِبَر للطباعة والنشر

Al-Ibar Publishing
İstanbul-2003

İÇİNDEKİLER:

Giriş
Tekfir kavramı, neden Türkiye'de algılanamamaktadır?
Tekfirin Tarihçesi
Tekfirin Nedenleri
Tekfir Kelimesinin Etimolojik Analizi ve Anlamı
Tekfirin Fıkhî Boyutu

***

GİRİŞ

Tekfir تكفير sözcüğü: birini veya bir grubu kâfirlikle suçlamak anlamına gelmektedir. Türkiye'de sıkça kullanılmıyor ve toplum tarafından bilinmiyor olmasına rağmen, ***«İslâm Dünyası»***'nın birçok yerinde olduğu gibi, Toplumumuzda da bazı kişi ve gruplar, başka kişi ve gruplar tarafından kâfirlikle suçlanmaktadırlar. Yani *-kitâbî tabirle-* ***«Tekfir»*** edilmektedirler. Her ne kadar bu ülkede milyonlarca insan, Tekfirin kitâbî olarak ne demek olduğunu bilmiyor ise de bu sözcüğün, en azından şu anlama geldiğini bilmek zorundadırlar:

Söylediği bir söz, ya da sergilediği bir davranış nedeniyle, birinin İslâm Dini'nden çıktığını söylemeğe ve bunu bir hüküm olarak kabul etmeğe TEKFİR denir.

İslâm hukukunda Tekfir ne demektir ve hükmü nedir? Bu kararı kim verebilir, böyle bir suçu kim cezalandırabilir, Tekfir edilen kişiye karşı ne yapılabilir? Bu konudaki bilgiler, ileride «Tekfirin Fıkhî Boyutu» başlığı altında sunulacaktır.

Böyle bir hüküm, bilimsel dayanaktan yoksun olduğu zaman sürprizler kimseyi şaşırtmamalıdır. Evet, meselenin bu kadarını herkes hiç değilse kendi onuru, geleceği ve güvenliği açısından bilmek zorundadır. Fakat şu ince noktayı bilmek de etik bakımdan yine zorunludur; Tekfir konusunda *(yetkili merciin değil),* herhangi bir kimsenin *-İslâmî yandaşlık adına Tekfire yüklediği anlam bakımından-* verdiği hüküm tartışma konusu olabilir. Çünkü Tekfir, iki ağzı keskin bir kılıç gibidir, kullanıldığı olayda suçu hangi ağza yüklemek gerektiği konusunda yanlış yapanlar en az Tekfirci kadar sorumlu olurlar! Aynı şekilde Tekfir edilen kişi eğer gerçekten bu suçu hak etmemişse Tekfir eden kimse yine büyük bir sorumluluk yüklenmiş olur. Onun için bu konuda şu önemli noktaya çok dikkat etmek lâzımdır;

İslâm'a asla değil, Tekfir suçlamasına sırf bilgisizlikten dolayı hedef olan kişi de değil, bilakis *(ehliyetsiz ve yetkisiz olarak)* genelleme yapmak suretiyle isabetsiz Tekfir suçlamasında bulunan kişi veya kişilere sorumluluk yüklemek, ahlâkî bir davranış olarak şarttır. Bu konudaki görev ise kaos ve anarşi dönemlerinde alimlere düşmektedir.

Tekfir aracını kullanan kişinin bilgi, yetki ve ehliyetine göre bu konuda her şeyin değişebileceğini ise hiç hatırdan çıkarmamak gerekir!

Bu meselede her iki tarafın da bilgili olma zorunluluğu vardır. Çünkü Tekfir gibi ağır bir suçlamaya hedef olan kişi, suçunu reddedip sırf Mü'min ve Muslim olduğunu savunması yeterli değildir. Keza onun tekfirciyi önemsememesi de yanlıştır. Bilakis en azından uğrayabileceği bir saldırıya karşı tedbirli olması bakımından bilgi büyük önem taşır. Sebebine gelince; bu ülkede birçok kimse, şu veya bu gerekçe ile başkalarını İslâm'dan çıkmış olarak suçlayabilmekte, bunu bazen açıkça yaparken, bazen de gizlemektedirler. Üstelik böyle bir hükme varma yetkisini de kendilerinde aramamaktadırlar. Bu ise çok büyük sosyolojik ve siyasal sorunlara, din ve düşünce karmaşasına, teröre ve anarşiye yol açabilir. Bu bir yana, insanların kutsal değerlerini çiğneyerek onların hem kişilik haklarına tecavüz eden hem aynı zamanda inançlı insanları tahrik ederek ortalığı karıştırmak isteyenlerin sayısı, günümüzde tekfircilerden yüzlerce kat fazladır. Üstelik bunlar devlete ve topluma da egemendirler. Dolayısıyla tekfir suçu, bu kitleden bir kişiye veya zümreye *–isabetsiz bir şekilde-* yöneltildiği zaman, bunun beklenmedik olumsuz gelişmelere yol açacağı ihtimali daima vardır.

Bilgisizlik ve sorumsuzluk arenasına dönüşmüş olan Türkiye'de İnsanlar, kurumlar ve örgütler sırf İslâm'ı küçümsemek, onun değerlerini aşağılamak, ya da onu büsbütün yok saymak niyetiyle birçok gerçeği görmezlikten geldikleri sürece Tekfir mekanizması *-başka yerlerde olduğu gibi-* bu ülkede de çoğu zaman isabetsizce ve acımasızca işleyecektir. Özellikle fanatik bazı şahıs ve gruplar bunu bir fırsat olarak kullanacaklardır. Nitekim, İslâm dünyasının, özellikle bugün içinde bulunduğu şartlar, tekfir ve benzeri suçlama araçlarını istismar etmeye oldukça müsaittir.

Doğrusunu söylemek gerekirse Tekfirin en tehlikeli türü, *-aslında başka argümanlarla-* bizzat karşıt laikçi gruplar tarafından zaten kullanılmaktadır. Birçok laikçi kişi ve gruplar, günümüzde birbirini döneklikle suçlamaktadırlar. Bu da aslında bir Tekfir türüdür. Bir laikçi, farklı görüşlerinden, tutum ve davranışlarından dolayı, başka bir laikçiye göre kâfir sayılmaktadır. Ancak laikçiler bu tabiri kullanmazlar. Çünkü «Tekfir» İslâmî bir terimdir. Onlar, daha çok «devrimlere ihanet», «döneklik», «bölücülük» ve «ayırımcılık» gibi tabirlerle birbirlerini suçlarlar; Kulaklar İslâmî terimlere alışır diye Tekfir kelimesini kullanmaktan özellikle kaçınırlar!

Örneğin yıllardır PKK ile kapışan Egemen Türk lâikçileri, bu örgütün bağlılarını açıkça «kâfir» diye suçlamamışlardır. Bu örgütün mensupları da düşmanlarına açıkça «kâfir» diyerek saldırmamışlardır. Oysa her iki kesim de kendi vicdanına göre karşısındaki cepheyi daima «kâfir» olarak görmüştür. Bunun çok güçlü kanıtları vardır. Her iki taraf da fırsat buldukça (laikliğe rağmen) ajanlarını Kürt halkı arasına salarak düşmanını kafirlikle suçlamıştır. Ama bunu hep gizli yapmışlardır!

Bu lâikçi grupların neden olduğu tehlikeler, akıttıkları kanlar ve söndürdükleri ocaklar, en bilgisiz ve en fanatik bir mü'minin Tekfir yoluyla girişebileceği bir saldırıdan çok daha yıkıcı sonuçlar doğurmuştur. Çünkü devletin gücü, bunlardan bir grubun elindedir. **«Milli Türk Dini»**'nin temsilcileri, uygulayıcıları ve misyonerleri bunlardır. Devlet törenleri olarak topluma dayatılan bu dinin farzlarını hiç kimse terk edemez. Örneğin İstiklâl marşı okunurken hiç kimse oturamaz ve kımıldayamaz. Keza iktidarlar belli günlerde **«Milli Türk Dini»**'nin tapınağına giderek orada ibadet etmek ve Türk Tanrısına dilekçe yazıp dua etmek zorundadırlar. Aksi halde bir darbe ile yönetimden hemen uzaklaştırılabilirler! Bu dinin en ufak ibadetlerinden birini terk etmeyi göze alanlar hemen yaka paça mahkemelere celp edilir ve acımasızca cezalandırılırlar. Bu dinin fanatiklerine göre, başta mü'minler olmak üzere onlarla iş birliği içinde olmayan tarikatçılar da kâfirdir. Onun için, *(İslâmî açıdan değil)* siyasal açıdan Tekfirin en tehlikeli türü budur.

Tabiatıyla bu yüzden birçok sosyal ve siyasi problemin temel faktörü olarak **TEKFİR**, başka ifadelerin kılıfı içinde de olsa bundan sonra yıkıcı etkilerini daha da artıracaktır. Özellikle iş eğer inada binecek olursa bu etkiler daha derin ve silinmez izler bırakabilecektir. Örneğin bir kimse, -*İslâmî anlamda*- Tekfir ettiği kişiye karşı en azından şu çekincelere sahip olacaktır:

- Evlenme teklifini ret edecektir.
- Arkasında namaz kılmayacaktır,
- Kestiğini ve pişirdiğini yemeyecektir,
- Onunla alışverişte bulunmayacak, hatta mümkünse onunla yüz yüze gelmeği bile istemeyecektir,
- Ona oy vermeyecektir,
- Ona borç vermeyecek, ona en hayati anlarda bile hiçbir yardımda bulunmayacak, onunla hiçbir zaman herhangi bir işbirliğinde bulunmayacaktır.

Bir toplumun çözülmesi ve erimesi için bunlardan daha tehlikeli sebepler bulunamaz. Bugünün Türkiye'sinde Tekfir ya da bu anlamdaki bir tutum nedeniyle sözü edilen çekinceler yaygınlaşma eğilimindedir. Nitekim egemen laikçi azınlık, yıllardır **«yeşil sermaye»** olarak Tekfir ettiği tarikatçılara ait kuruluşları boykot etmiş, bu yüzden birçok sektör Türkiye dışına taşınmış, bu olay Türkiye'ye milyarlarca dolara mal olmuştur!

Mistik cemaatler ve çeşitli örgütler arasında da eskiden beri *(vicdanî meseleler dolayısıyla)* çekişmeler devam etmektedir. Bu kavgalarda, cephelerden biri ötekisini kâfirlikle suçlamaktan çekinmemektedir. Örneğin bir Nakşibendi cemaatinin şeyhi olan Ömer Öngüt, yine bir Nakşibendi cemaati olan, **Süleymancılar** aleyhinde yazdığı bir kitaba şu adı vermiştir: ***«Dinleri Süleymancılık, İmanları Para, Has Huyları Gasp, Meslekleri de Dilencilik olan Süleymancıların İçyüzü»***. Evet yanlış okumuyorsunuz. Bu sözler bir kitabın adıdır. Yazarı bir Nakşibendi şeyhidir ve aleyhinde yazdığı cemaat de yine Nakşibendi'dir. Bu kitabın içeriğini okursanız hayretten diliniz damağınıza yapışır. Çünkü bir Nakşibendi grubunun şeyhi, başka bir Nakşibendi grubunun şeyhi için bakınız ne sözler sarf ediyor. **Ömer Öngüt**, bu kitapta Süleymancıların şeyhi olan **Kemal Kaçar** için şu ağır hakaretleri kullanmaktadır:

***«(...) İsim isim bu sözlerden anlaşılıyor ki, Süleymancılar bu kıpkızıl kâfiri putlaştırmışlar ve hâşâ Allahlaştırmışlar»*[1].**

Ömer Öngüt, meslektaşı **Kemal Kaçar** için yine şunları söylüyor:

***«Ve fakat Süleymancılar Onu putlaştırdılar. Sevdiklerinden değil, Onun ismini alet ederek kurdukları dini sağlamlaştırmak için putlaştırdılar, imanları da para oldu. Allah-u Teâlâ onları İslâm dininden çıkardı ve attı»*[2].**

Bu şahıs, yukarıda adı geçen kitabın başka sayfalarında da şu sözleri kullanmaktadır:

***«Süleymancıları Allah-u Teâlâ'nın dinden çıkardığını, İslâm dini ile hiçbir ilgileri olmadığını, Âyet-i kerime ve Hadis-i şeriflerle ispat ediyorum»*[3]**

***«Bunlara karşı savaş açtığımız için bu sahte dini çökertmeye gayret ediyoruz»*[4].**

***«Bu kâfirler, bu münafık güruh, karşılarında bir İslâm topluluğu olduğunu bilemediler. Yoldukları kazlar gibi zannettiler»*[5].**

Ömer Öngüt'ün sözleri bu minval üzere devam edip gidiyor. Buna benzer birçok örnekler daha vardır. Türkiye'de birbirini kâfirlikle suçlayan şahıs ve gruplar o kadar çoğalmıştır ki bunların sayısını bile tespit etmek güçtür.

Öte yandan Tekfir edilmeyi, *(yani İslâm dışı sayılmayı)* hiç önemsemeyen, hatta bunu bir nimet gibi karşılayarak sırf mü'minleri çatlatmak için elinden geleni geri bırakmayan küçük sürüler de vardır. İşte esas ortalığı kızıştıracak olan sebep, ipini koparmış bu azınlığın, çeşitli kışkırtıcı tutum ve davranışları yüzünden ortaya çıkabilir! Onun için insan ilişkileri, bundan böyle, çok daha belirgin bir tırmanışla gerginleşebilecektir. İhtimaller, bunu belirgin bir şekilde hissettirmektedir. Eğer Tekfir suçlamaları ve bu nedenle doğacak tepkiler gelişerek yaygınlaşacak olursa başta mü'min azınlık olmak üzere toplumun birçok kesimi, patlak verecek olaylarda ***«derin devlet»*** gibi meçhul güçler tarafından figüran olarak seçilebileceklerdir.

Şimdiye kadar sağcı ile solcu, Sünni ile Alevî, lâikçi ile tarikatçı kesimler arasında sahnelenen kavgalar gösteriyor ki, bu senaryoları hazırlayan güçlerin ilk hedefleri gerçekleşmiştir. Yani Türkiye'yi daha büyük hadiselere sahne olacak hale getirmiştir. Çünkü yıllardır kışkırtılan terör, yaygınlaştırılan kavram kargaşası, düşünce kaosu ve din anarşisiyle toplumun ideolojik kesimlere ayrışması tam anlamıyla sağlanmıştır. Bu sonuç emperyalizmin ve Siyonizm'in önemli bir kazanımıdır. Bundan sonra, özellikle ***«Daiş»*** gibi fanatik örgütlerin yıkıcı eylemleri bahane edilerek yeni bir süreç başlatılacaktır. Durum öyle gösteriyor ki bu süreç, «Tekfir senaryolarıyla» işletilecektir. Çünkü bir önceki süreçte hem lâikçi kesim hem tarikatçı kesim o derece

---

[1] Adı geçen kitap, s. 42 Hakikat Neşriyat, 5. Baskı, İstanbul-Tarihsiz.

[2] Aynı kitap, s. 24

[3] Aynı kitap, s. 7

[4] Aynı kitap, s. 28

[5] Aynı kitap, s. 44

azmanlaşmış, o derece saldırganlaşmıştır ki, çeşitli yöntemlere başvurarak mü'min azınlığı kışkırtacak, hatta onları çileden çıkaracak her yola başvurmaktan, her fırsatı kullanmaktan çekinmeyecektir. Örneğin, son yıllarda heykelli, marşlı ve çelenkli cami açılışları yapılmakta, bu suretle toplumun nabzı yoklanmaktadır! Eğer yakın gelecekte, camilerin mihraplarına birer heykel koyup mü'minleri bu heykeller karşısında secdeye kapanmaya zorlarlarsa buna hiç şaşmamak gerekir. Bundan daha beterini bile yapabilirler. İşte Tekfir mekanizmasını aşamalarla bu şekilde işletmeyi deneyeceklerdir. «Türbancıları» kışkırtmakla bunu başaramadılar. Şimdi daha başka provokasyonlara başvurarak Tekfir senaryolarını sahnelemeye kalkışacaklardır.

***

Tekfir Kavramı, Neden Türkiye'de Algılanamamaktadır?

Tekfir sözcüğü İslâm'da Fıkıh Ana Bilim dalına ait önemli bir terimdir. Ancak tartışmalara konu olduğu zaman bazen sadece birkaç kişiyi, bazen geniş bir çevreyi, bazen de tüm ülkeyi ilgilendireceği için İslâm'a mensup her insanın, bu kavram hakkında *–çok geniş olmasa bile-* yeterli ve doğru bilgilere ihtiyacı vardır. Gerek Türkiye'de, gerekse Büyük İslâm Yurdu'nun başka bölgelerinde yaşayan sıradan Muslimler şöyle dursun, çoğunluktaki «Müslümanlar»'ın bile bu kavram hakkında lüzumu kadar bilgi sahibi olduklarını söylemek iyimserlik olur. Oysa bu kavram, özellikle günümüzde uyandırdığı etki bakımından büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla konuyu, Fıkhî olduğu kadar sosyolojik boyutuyla da irdelemek gerekir.

Bu münasebetle belirtmek lâzımdır ki, İslâm dünyasında zaten genel anlamda yaygın bir bilgisizlik vardır. Tekfir konusundaki bilgisizlik de esasen bu büyük sorunun binlerce parçasından sadece biridir. Bu genel manzarayı tartışmanın, *-takdir edilir ki-* yeri burası değildir. Fakat şu gerçeği göz ardı etmemek gerekir; Tekfir konusuna *-gerek bu geniş coğrafyada, gerekse Türkiye'de-* önem verilmiyor olması, günümüzde boğuştukları tehlikelerin arka plânında yatan nedenlerden genel olarak Müslümanların habersiz bulunduğunu gözler önüne sermektedir. Halbuki, halk tarafından çok açık ve yaygın biçimde bilinmiyor olsa da, bugün *«İslâm Dünyası»*'ndaki kavgaları azdıran zincirleme sorunlar arasında Tekfir suçlaması da bulunmaktadır. Nitekim taraflardan birinin, öbürünü kâfir diye damgaladığı, sanıldığından daha yaygındır. Karşı taraf, bu şekildeki suçlamaya önem versin ya da vermesin bu tabiri kullanarak suçlayan taraf çok ciddidir!

İşte Tekfir kavramının, nasıl algılandığı, ya da yeteri kadar algılanıp algılanmadığı meselesi burada ön plana çıkmaktadır. Özellikle şu nokta çok ilginçtir: Türkiye'de terör ve anarşi konusunda kalın kalın kitaplar yazan meşhur olmuş! *(ya da meşhur edilmiş)* nice yazarlar vardır ki, bu kelimeyi bir kez bile kullanmamışlardır. Çünkü Türkiyeli ***«sosyologlar»***, ***«siyasi analistler»*** ve ***«siyaset bilimciler»*** arasında kaç kişinin bu kavram hakkında üç beş satırlık bilgiye sahip olduğu bile meçhuldür. Bu da iki gerçeği çarpıcı biçimde ortaya çıkarmaktadır.

Birincisi; sözde İslâm'a mensup olduğu ileri sürülen bu toplum tarafından yetiştirilmiş ***«aydınların»***(?), İslâm'ı ne kadar tanıdıkları gerçeğidir. Üstelik bu aydınlar içinde, daha çocukken gerçek kimliği gizlenip en az on yıl kadar Kur'ân kurslarına gönderilen ve casus olarak yetiştirilen ***«gazeteci-yazarlar»*** vardır!

İkincisi de; bugünkü siyasi kavgaların hemen tamamını başlatan ilk temel faktör hakkında bu aydınların, ne kadar *(doğru)* bilgi sahibi oldukları gerçeğidir.

Tekfirden söz açarken, böylece Türkiye ile İslâm arasında gerçek bir bağ bulunup bulunmadığı da kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Bu bağ, tabiatıyla onun bunun yorumuna göre değil, İslâm'ın temel kaynaklarındaki kriterlere göre aranmalıdır. Türkiye'nin bir İslâm ülkesi olduğunu peşin ve hamasi tutumlarla ileri sürecek olanlara şunu hatırlatmak herhalde çok yerinde olur; Bu ülkede ***«sosyologlar»***, ***«siyasi analistler»*** ve ***«siyaset bilimciler»*** şöyle dursun, bir ***«fıkıh profesörü»*** bile şimdiye kadar Tekfir konusunda kapsamlı bir bilimsel çalışma gerçekleştirememiştir. Onun için Tekfir kavramını, fıkhî boyutları içinde algılayabilen insan sayısı bu ülkede büyük ihtimalle birkaç on kişiyi geçmez. Ayrıca Türkiye'de eskiden günümüze dek, olup bitmiş tüm siyasi çekişmeler sırasında karşıt cephelerin birbirini suçlarken kullandıkları ifadeler çok dakik biçimde araştırılacak olursa bunlar arasında ***«Tekfir»*** sözcüğüne rastlamak olası gözükmemektedir. Oysa taraflardan biri, öbürünü daima yobaz ve gerici, karşıtı da onu kâfir ve dinsiz olarak görmüştür. Bunu çok açık söylememiş olsa bile, suçlama şekilleri, zihindeki bu niyeti genelde deşifre etmiştir. Bu sonuç ise, muhatabını vicdanında kâfir diye damgalayan cephenin, esasen doğrudan Tekfir kapsamına giren bir tutum içinde olduğunu hissettirse bile bu kavramın İslâm fıkhındaki geniş anlamı hakkında onun tam bir bilgi sahibi olduğunu kanıtlamaz.

Bütün bu çelişkiler gösteriyor ki Türkiye'de birçok olay esasen Tekfirden kaynaklanıyor olmasına rağmen bu kavram, ne elit tabaka, ne de *(onun taban olarak gördüğü)* halk tarafından bilinmektedir. Bu da ayrı bir çelişkidir.

***

Tekfirin Tarihçesi

Hayat çekişmedir. Tarih boyunca insanlar, çeşitli nedenlerle birbirini suçlamış, çekişmiş ve savaşmışlardır. Kendini İslâm'a bağlı sayanlar da aralarında ihtilâfa düşmüşlerdir. Hz. Peygamber'in (s) vefatından sonra, temel kaynakları yorumlarken Ashâb, farklı kanaatler ortaya koymuşlardır. Ancak onlar herhangi bir çıkar için değil, hevâ ve heveslerine göre de değil, bilakis Allah'ın kitabını ve Rasulullah'ın (s) Sünnetini ölçü alarak kişisel düşüncelerini öne sürmüşlerdir. Onun için Ashâbın kanaatleri birer içtihattı. İçtihat İslâm'da bir hukuk kurumudur. Yeterli bilgi, ehliyet ve yetki sahibi olanlar içtihatta bulunabilirler.

Hz. Peygamber'in, (s) hayatı boyunca mü'min birine «Ey kâfir!» diye hitap ettiğine ilişkin hiçbir kanıt yoktur. O'nun bütün hadisleri arasında ***«Tekfir»*** kelimesi bir kez bile geçmemektedir. Bu sözcük, Kur'ân-ı Kerîm'in de hiçbir yerinde geçmemektedir. Şu halde Tekfir kelimesi söz ve kavram olarak temelde İslâm'a yabancıdır. Fıkıh ana bilim dalının terimleri arasında bu kelime bulunmamaktadır. Onun için İslâm fıkhında **«Riddet»** diye bir bap vardır, fakat ***«Tekfir»*** adı altında bir bap yoktur. Şu var ki mürted olan kişi zaten Tekfir edilir. Yani kâfir olarak nitelenir. Öyle ise Tekfir, nedensel olarak söz konusu olabilir. Çünkü Tekfir suçlamaları Hz. Peygamber'in döneminde değil, Onun vefatından epeyce sonra **Hz. Ali**'nin devlet başkanlığı zamanında ortaya çıkmıştır. Bu suçlamalar, *-bilindiği kadarıyla-* hemen hemen ilk kez

Hariciler tarafından bizzat **Hz. Ali**'ye yöneltilmiştir. Böylece Tekfirin tarihsel süreci, Haricilik hareketiyle birlikte başladı diyebiliriz.

Bu olay, İslâm Tarihinde büyük bir önem taşır. Çünkü bu hareketten önce Hz. Peygamber'in (s) vefatıyla birlikte bazı kabileler devlete vergi (zekât) vermeyi reddettiler. Devletin vergileri almakta ısrarlı olduğunu görünce, bu kez baş kaldırdılar ve İslâm'dan çıktıklarını ilân ettiler. Buna rağmen, bu kabileler ***«kâfir»*** değil, ***«mürted»*** diye suçlandılar. Bu iki sözcükten amaçlanan şey, sonuç itibariyle farklı değildir. Mürted de kâfirdir, hatta İslâm'a girip çıktığı için ağır suçludur ve İslâm hukukuna göre cezası ölümdür. Oysa İslâm'a girmemiş bulunan kâfir, İslâm devlet statüsüne sahip coğrafya üzerinde, İslâm yasalarına uyduğu ve namuslu bir vatandaş olarak yaşadığı sürece, *(dünyevi muamele bakımından)* suçsuzdur ve özgürdür; inancı dokunulmazdır; vicdanî durumundan dolayı sorgulanamaz...

Bu tahlilden şu iki sonucu çıkarabiliyoruz;

Birincisi; irtedâdla *(ya da reddetle)* İslâm'dan ayrılmış olan kimse, Tekfir suçlamasına muhatap olan kimseden, İslâm hukukuna göre farklıdır.

İkincisi ise; İslâm tarihinde riddet hareketi Tekfir hareketinden daha eskidir.

Bu iki tespite üçüncü birini de şöyle ekleyebiliriz; Ne Hz. Peygamber (s), ne de ilk üç halife döneminde Ashaptan hiç biri Tekfir edilmemiştir. Örneğin Hz. Osman Hariç, genelde Ümeyyeoğulları ailesi -*imanlarında samimi olmadıklarına ilişkin*- şüphe uyandırıcı birçok davranışlarda bulunmalarına rağmen, ne Hz. Peygamber, ne de Ashaptan biri onları Tekfir etmemiştir. Ayrıca, Hz. Peygamber döneminde, İslâm toplumu içinde üç yüz kadar münafık bir grup bulunuyordu. Bunların başı olan **Abdullah bin Ubey bin selûl**'un ve yandaşlarının münafık olduklarını Bizzat Hz. Peygamber kesin olarak biliyordu. Ashâbın büyükleri de güçlü ihtimalle bu gerçekten haberdar idiler. Buna rağmen hiç kimse münafıkları Tekfir etmemiştir. Üstelik Hz. Peygamber (s), **Abdullah bin Ubey**'in cenaze namazını bile kıldırmıştır. O **Abdullah bin Ubey** ki, Hz. Peygamber'e karşı işlediği ağır suçlara, tarih tanıklık etmektedir!

Bütün bunlardan anlaşılmaktadır ki «İslâm toplumunda» bir Muslimi Tekfir etmek oldukça güçtür. Fakat bu noktada halkın gerçek anlamda bir ***«İslâm Toplumu»*** olup olmadığına dikkat etmek gerekir. Çağımızda, ***«İslâm Toplumu»*** olarak nitelenebilecek sosyal bir popülasyon bulunmadığına göre kapıların, haklı olarak sık sık Tekfir suçlamasına açılabileceğini de ihtimalden uzak görmemek lâzımdır!

Tekfirin tarihçesine baktığımızda, daha çok fanatik tiplerin bu tür suçlamalarda bulunduğunu görüyoruz. Nitekim böyle bir suçlamanın ünlü hedeflerinden biri, *(belki de ilki)*, **Hz. Ali**'dir. Bu ağır suçlama o kadar talihsiz bir olaydır ki, **Hz. Ali**'nin canfedâ yandaşları olarak geçinen bugünün Alevileri bile bu olaydan tamamen habersizdirler. Evet, Tekfirle belki de ilk kez suçlanmış ve bu gerekçe ile şehit edilmiş olan zat, **Hz. Ali**'dir. Bu kadar ünlü bir şahsiyetin başından ne gibi olaylar geçmiş, bu suçlamaya ve türlü türlü ihanetlere nasıl uğramış diye bu zat hakkında efsanelerden öte hiçbir bilgileri bulunmayan milyonlarca Alevi, bugün **Hz. Ali**'nin adını sömürüyor, tekfirin hukukî ve tarihi anlamını hiç mi hiç merak etmiyorlar! **Hz. Ali**, hiç şüphe yok ki çağının en samimi mü'minlerinden biriydi. Peki onun adını her münasebette sömüren Alevîler, acaba mü'min olup olmadıklarını hiç sorguluyorlar

mı? Bu ilgiyle vurgulamak gerekir ki, Türkiye'nin, ülke ve toplum olarak içinde yüzdüğü bilgisizlik girdabının çarpıcı kanıtlarından biri de işte budur.

Ama Aleviler de Sünniler de bugün çok iyi bilmelidirler ki Tekfir gibi ağır bir suçlamaya hedef olan **Hz. Ali**, hiç de bu iki grup gibi fanatik değildi. O, geniş bilgisiyle yüce ahlâkıyla, kahramanlığıyla, sınırsız cesaretiyle, Hz Peygamber'in (s) gerçek varisi olarak daima adaletten ve haktan yana idi. Düşmanlarını gafil avlayabilecek ve onları tamamen ezerek, toplumu istediği gibi yönetecek dehaya, kahredici güce ve kolaylıkla baş edilemeyen türlü türlü savaş stratejilerine sahip olmasına rağmen O, karşıtları gibi kanlı bir diktatör, saltanatlı bir hükümdar olmak istemiyordu. Bu duygusallığının bedelini *(ağır bir siyasi hata işleyerek)* maalesef ağır ödedi. Hem tekfir edildi, hem de şehit edildi…

Hz. Ali hiç kimseyi Tekfir etmedi. Bilakis, Sıffin Savaşı sırasında Emevi diktatöründen gelen bir teklifi, samimi zannederek kabul etti. Bu teklife göre, bir temsilci gönderecekti; bu zat, Emevi diktatörünün temsilcisi ile birlikte soruna çözüm bulacaklardı. Fakat tuzak daha önce hazırlanmış, her şey kitaba uydurulmuştu. Ayrıntıları oldukça dramatik biçimde cereyan eden ve tarihe ***«Tahkîm»*** olayı diye geçen bu hadise epeyce uzundur. Dileyen güvenilir kaynaklardan bu olayı okuyup öğrenebilir, ancak bir özetini sunmakta yarar var.

Tahkîm senaryosu düşman tarafından daha önce hazırlandığı ve fiyasko ile bittiği için **Hz. Ali**, kendi yandaşları karşısında büyük sorunlar yaşadı. Tahkîm sırasında haklılık payı Emevi diktatörüne verildiği için, **Hz. Ali**'nin ordusunda huzursuzluk başladı. **Hz. Ali**'nin diplomatlarından **Şebes bin Rib'î**, komutanlardan **Abdullah b. Vehb er-Râsibi**'yi de yanına alarak ordunun büyük bir grubunu alıp Harûrâ'ya çekildi. Böylece **Hz. Ali**'nin ordusunda disiplinsizlik baş gösterdi. İsyancıların sayısı 12 bin kişiyi geçiyordu. Bunlar, Emevi diktatörünün teklifini kabul ettiği ve tahkîm tuzağına düştüğü için **Hz. Ali**'yi küfre girmekle, *(yani İslâm'ın dışına çıkarak hâşâ kâfir olmakla)* suçluyorlardı. Bununla yetinmiyor, Onu kâfir olarak suçlamayanın da kâfir olduğunu ileri sürüyorlardı. Hatta bununla da kalmıyor, Hz. Ali'nin yandaşlarından kimi bulurlarsa onu *(ve kadın çocuk yaşlı hasta demeden)* bütün aile halkını da öldürüyorlardı. İşte bunlara ***«Haricîler»*** denilmiştir. Haricilik, Serkeşlik, itaatsizlik, disiplinlerin dışına çıkma anlamlarını taşır. Bu hareket, şu veya bu isim altında günümüze kadar devam etmiştir. Nitekim ***Vahhabîler*** ve günümüzde Irak ve Suriye'de sergilediği vahşet ve kanlı olaylar dolayısıyla ***«Daiş»*** terör örgütü haricilikle suçlanmaktadır.

Hariciler, oldukça fanatik insanlardı. Beyinleri yıkanmıştı. Yanılgıya düşmelerindeki en önemli etken, onların aşırı tutucu olmalarından kaynaklanıyordu. Bunun bir sebebi de onlardaki bedevîlik ruhuydu. Yaşadıkları yalın hayat, kültür kıtlığı ve nasların zahirine göre hüküm vermek gibi ufuksuzluk bu taassubun nedenleri arasında sayılabilir.

Haricilerdeki ahlâkî davranışları belirleyen iki önemli özellik vardı; ***İbadet*** ve ***Cesaret***. O kadar çok namaz kılarlardı ki alınları, dizleri ve dirsekleri nasır tutardı. Bununla birlikte ölümden asla korkmazlardı.

Kenetlenmiş binlerce kişiden meydana gelen bu serkeş, disiplinsiz ve acımasız topluluğu itaate çağırmak üzere **Hz. Ali** çok çaba gösterdi. Onun girişimleri sayesinde

sekiz bin kişi kadar bir topluluk, pişmanlık göstererek teslim oldular. Geriye kalan dört bin kişi ise direndi. **Hz. Ali**, Nehravan mevkiinde direnişe geçen bu asiler üzerine yürüyerek hemen hepsini öldürdü. Ancak ne hariciliğin, ne de Tekfirin kökü kazınamadı. Bu korkunç taklit günümüze kadar devam etmektedir.

Harici ruhlu insanlar, birbirini bularak zaman zaman yeniden organize olurlar. Bunların hepsinin de psikolojik durumları ve içinde yetiştikleri şartlar birbirine oldukça benzemektedir. Ayırımcılık, adaletsizlik, günümüzde rejimin *-derin devlet aracılığıyla-* belli kesimlere karşı uyguladığı şiddet, ırkçıların ve tarikatçıların baskıları, doyumsuzluk, belli bir yaştan sonra İslâm'ı tanımak ve yarı okumuşluk, birçok insanı, özellikle dindar gençleri Haricîliğe itmiştir. Bunlar, müsait bir ortam ve beyin yıkayıcı bir öncü bulduklarında her biri, din adına kanlı birer cellada dönüşebilirler. Örneğin, yakın geçmişte, ***Melâz Cemil Awwad*** adında Filistinli bir diş hekiminin telkinleri altında, İstanbul'da tekfirci bir grup oluşmuştur. Bunların İlmi hiçbir malzemeleri yoktur. Çünkü bu şahsın etrafında kümelenen topluluk, çoğu diş hekimi, çeşitli tıp uzmanları ve veterinerlerden oluşuyordu. Buna rağmen saatlerce sert tartışmalara girerler ve hep haklı olduklarına inanırlardı. Türkiye'de emniyet ve istihbarat örgütleri tarafından mercek altına alındılar, baskı ve işkencelere uğradılar. Nihayet dağıldılar.

Tarihte Tekfiri bir silah olarak kullananlar sadece Hariciler değildir. Mu'tezilîler de yaygın bir Tekfirde bulunmuşlardır. Ancak bunlar, rasyonalist oldukları için Tekfirde akılcı yorumlar yapıyor, Hariciler gibi sert davranmıyorlardı. Bunlara göre *(Alkol kullanmak, zina etmek, adam öldürmek, hırsızlık yapmak ve faiz alıp vermek gibi)* İslâm'da ağır sayılan suçlardan birini işleyen kişi, dinden çıkmış sayılırdı. Bununla birlikte onu yine de kâfir saymazlardı. Bilakis din ile küfür arasında bir durum içinde olduğunu ileri sürerlerdi. Bu kanaat Mu'tezili diyalektiğinde *(menzile beyne'l-Menzileteyn)* olarak geçmektedir. Keza tarihte Hanbelîlerle Eş'arîler, Eş'arîlerle Mu'tezilîler de birbirlerini karşılıklı olarak Tekfir etmişlerdir.

Şiiler de tarih boyunca günümüze kadar **Hz. Ali**'den önceki üç halifeyi ***(Hz. Ebubekir**'i, **Hz. Ömer**'i ve **Hz. Osman**'ı)*, devlet başkanlığı makamını zorla ele geçirdikleri suçlamasıyla zalim saymaktadırlar. Bu üç şahsiyete samimiyetle oy vererek onları devlet başkanı seçen Ashabın hepsini kâfir saymaktadırlar. Şia'nın ılımlı ve en kalabalık gruplarından olan bu günün ***İmâmî-Câferîleri*** de aynı görüştedirler. Hatta, adları geçen üç halifeye oy veren Ashabı imansız saymayanların tümünü de yine kâfir olarak suçlamaktadırlar. Bu nedenle *(takiyye yaptıkları için, açıkça söylemiyor olsalar bile)* ***«Ehl-i Sünnet»*** dünyasının tamamını kafir saymaktadırlar. Bu kin sebebiyledir ki İranlılar, Suriye iç savaşı sırasında binlerce Sünniyi öldürmekten çekinmediler.

Bu ilgiyle vurgulamak gerekir ki Şiilikte İslâm'ın birinci ilkesi, devlet başkanlığı makamına sürekli işlerlik kazındırmaktır. Çünkü İslâm'ın ve İslâm topluluğunun devamı bu makama bağlıdır. Onun için bu makamın işlerliğini sekteye uğratanlar Şiilikte kesinlikle kâfir sayılırlar. Bu nedenle Şiilik, *-Haricilik ve Mu'tezililik gibi sönmemiş, bilakis-* hayatiyetini devam ettirmiştir.

Ancak Hariciler de zaman zaman yeni isimler altında varlık göstermiş ve Tekfir mekanizmasını işletmeye çalışmışlardır. Çağımızda Haricilik geleneğini daha çok

Vahhabiler sürdürmektedirler. Bunlar, *«İslâm Dünyası»*'nın birçok yerinde elemanları vasıtasıyla görüşlerini yaymaya çalışırlar.

***

Tekfirin Nedenleri

Tekfir; -*başka bir ifadeyle*-, aynı inancı paylaşan kişi ya da gruplardan birinin öbürü üzerinde giriştiği vicdan baskısına karşı bir savunma sistemidir. Her insan, inandığı ve kutsal saydığı şeyleri küçümseyen ve aşağılayan kimselere karşı tepki gösterir. Çoğu kez bu tepkisinde de haklıdır. Onun için İslâm bu tür davranışları yasaklamıştır. Bir insanın inandığı ve taptığı şeyler ne kadar akıl dışı, ne kadar batıl ve pespaye olursa olsun, mü'min kişinin bu gibi şeylere sövmesi, yasaklanmıştır. Kur'ân-ı Kerîm'de bu yasağı koyan âyetin meâli şöyledir;

«Allah'tan başka taptıkları şeylere, sövmeyiniz. Onlar da gerçeği bilmedikleri için, misilleme yaparak Allah'a söverler»[6].

Başka bir yorumla, ayetin meâli şöyledir: «Allah'tan başkaSINA TAPANLARIN taptıkları şeylere sövmeyiniz.»

Tekfir suçlaması, genelde tahrik ve provokasyonların sonucu olarak ortaya çıktığı için, çoğu kez haklı gerekçelere dayanabilir. Buna ileride örnek verilecektir. Böyle durumlarda tepkinin haklılığını inkâr etmek, tepkiyi gösteren kişi ve grupları suçlamaya, cezalandırmaya, bastırmaya ve ezmeye kalkışmak, bazen toplu itirazlara, protestolara ve hatta sosyal patlamalara bile neden olabilir.

Örneğin yıllar önce bir anayasa mahkemesi başkanı, *«Allah'ı insanlar yarattı»* diyerek, sadece Muslim azınlığı değil, aynı zamanda çoğunluktaki Müslümanları, hatta dünyada Allah'a inanan milyarlarca insanın da inancını açıkça aşağılama cüretini gösterdi. Türkiye'de bir grup mü'min, bu adamı Tekfir ettiler. ***«ölünce namazını kılmayız!»*** diye karar aldılar. Buna rağmen o günün siyasal yönetimi, bu adamın cenazesini Ankara'da cami avlusundaki musalla'ya koydurarak, kasıtlı şekilde cemaati kışkırttı. Oysa bilindiği üzere «TC» yasalarına göre hiç kimse cenaze namazını kılmak zorunda değildir. İslâm yasalarına göre de bir mü'min, imanından şüphelendiği veya söz ve davranışlarından kâfir olduğuna kanaat getirdiği kimsenin cenaze namazını zaten kılamaz. Eğer kılmaya kalkışırsa kendisi de kâfir olur. İslam Dini ile alâkası kesilir! Hal böyle iken, hayatında hiç namaz kılmamış olan dönemin Başbakanı, bir generali cemaatin üzerine saldırtarak silah zoru ile bu adamın sözde cenaze namazını birilerine kıldırttı![7]

---

[6] En'âm Sûresi, âyet/108

وَلاَ تَسُبُّواْ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللّهِ فَيَسُبُّواْ اللّهَ عَدْواً بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ إِلَى رَبِّهِمْ مَّرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُواْ يَعْمَلُونَ

[7] Bu olayı belgeleyen tarihi fotoğraf, Cogito Dergisi'nin 1994 yılında çıkan birinci sayısının onuncu sayfasında yayınlanmıştır. Dileyen bu ibret levhasına bakarak Cenaze namazı sırasında Dönemin Başbakanını ve onun cemaat üzerine saldırttığı generali bir kez daha dikkatle seyrederek önemli dersler çıkarabilir. Özellikle, devleti ele geçirmiş birkaç kişinin, bir cami avlusunda ölü bir bedeni alet ederek ne yapmak istediklerini bir kez daha akıl ve mantık terazisinde tartabilir! Silahsız, suçsuz ve

Hiç kuşkusuz bu ilginç hadise, Türkiye'de Tekfir eğilimini tetiklemiştir. Çünkü bu olayın senaryosu önceden büyük bir ustalıkla hazırlanmıştır. Bundan amaç, iktidara karşı olan zümreyi ayağa kaldırmak, sonra da onları cezalandırmaktı. Bu örnekte Tekfire neden oluşturan hadise, tamamen bir provokasyondur. Çünkü milyonlarca insanın duyabileceği şekilde Allah'ı yok saydığını pervasızca söyleyen bir adamın cenazesi, *(hiçbir şey olmamış gibi)* bir mü'minin cenazesi gibi camiye taşınmış, bununla da yetinilmemiş, ondan sonra da bu adamın sözde namazı, silah zoruyla bir grup insana kıldırtılmıştır!

Bu örnekte, inançlı kesime karşı zincirleme olarak birkaç ağır suç birden işlenmiştir. Birincisinde hiçbir neden, hiçbir mecburiyet ve hiçbir ilgi yokken adam, Allah'ı inkâr ederek toplumun, hatta milyarlarca insanın inancına hakaret etmiştir. Hız ve iletişim o dönemde sınırlı olduğu için, bu olayı sadece bir grup insan haber alabilmiş ve inkarcıyı Tekfir etmekle yetinmiştir. Sadece sözden ibaret olan ve hiçbir şiddet içermeyen bu tepkiye karşı iktidar ise devlet gücünü kanunsuz şekilde kullanarak masum insanları ezmek istemiş, onları silah zoru ile camiden çıkartarak, Allah'ı yok sayan ölmüş adamın sözde cenaze namazını, kendilerine tehdit altında kıldırtmıştır. Bu tehdidi, dönemin bizzat Başbakanı savurmuş, bununla da yetinmeyerek bir generali görevlendirmiştir. Bu şahıs da hiçbir yasal yetkisi bulunmamasına rağmen, sırf rütbesine ve silahına güvenerek tabancasını çekmiş, cemaati musallanın önünde aynen kışlada yaptığı gibi, bizzat ite kaka safa dizmiş ve sözde namazı kılmalarını zorla sağlamıştır. Evet her münasebette lâik olduğu söylenen Türkiye'de işte böyle bir olay belgesel şekilde cereyan etmiştir.

Tekfire neden olmuş çok çarpıcı bir hadise olarak bu meseleye ilişkin şu gerçekleri ortaya koymak birçok soru işaretini ortadan kaldıracaktır. Bunlardan birincisi cenaze namazının bir duadan ibaret olduğudur. Bu dua İslâm'da farz-ı kifâye'dir. Öncelikle cenazenin sahipleri bundan sorumludur. Yani cenazeyi yıkamak, kefenlemek, namazını kılmak ve defnetmek, cenazenin yakınlarına ait bir görevdir. Bu kimselerden biri veya birkaçı bu görevi yapar veya yapmaz, bundan başkaları sorumlu tutulamaz. Eğer hiç kimsesi yoksa *«İslâm devlet mekanizması»* bundan sorumludur. Yine halk sorumlu tutulamaz. Bugün İslâm devleti bulunmadığına göre hiçbir cenazeden *(İslâm'a göre)* hiçbir mü'min sorumlu değildir. Bu mesele tamamen cenazenin ailesini ilgilendirir, ya da laik düzen *(İslâm'ı işe bulaştırmadan)* kendi yöntemiyle ölüyü istediği gibi kaldırır.

Biraz önceki olaya bu açıdan baktığımızda, meselenin önemli yanlarının tamamen örtbas edildiğini görüyoruz. Her şeyden önce ölen adamın yakınlarından kimsenin bu cenaze ile ilgilendiği bilinmemektedir. Bu da gösteriyor ki cenazenin sahipleri senaryo gereği bir kenara çekilmişlerdir. Öyleyse onun sözde cenaze namazına yakınlarından biri bile katılmamıştır! Şu halde bu adam, Allah'ı açıkça inkâr etmek suretiyle üstlendiği ilk rolden itibaren cenazesi kaldırılıncaya kadar senaryoda yer alan bütün olaylar özel olarak Tekfir için hazırlanmıştır. İşte bu, hiçbir zaman yalanlanamayacak kesin bir sonuçtur ve Türkiye tarihine derin çizgilerle kazınmıştır.

---

savunmasız bir cami cemaatine karşı bizzat cami avlusunda silahına davranan Generalin yüz ifadesi, bu ülkenin nasıl ve kimler tarafından yönetildiğini de ayrıca çok açık biçimde göstermektedir!

Tekfirin haklılığını inkâr etmek ve tepkiyi gösteren kişiyi ve grupları susturmak, bazen çok zor olur. Biraz önce sözü edilen örnekte insanlar susturulabilmişlerdir. Ne var ki bu olayın yankıları ve etkileri daha çok sürecek ve birçok şey, bu yüzden hep sorgulanacak ve hep tartışılacaktır. Kaldı ki bazen devletler, hükümetler ve ordular bile vicdan baskısına uğrayanların isyanlarını bastırmaktan aciz kalırlar. Unutmamak gerekir ki, putperest Roma İmparatorluğu'nun güçlü orduları bile küçük gruplar halindeki Hıristiyanlarla baş edememiştir. Hıristiyanlığın ilk bağlıları, heykellere tapmaya zorlandıkça, canavarların pençelerine atıldıkça Hıristiyanlık daha çok yayıldı. Bu işkencelerden vazgeçildikten sonra, aralarına Yahudi şarlatanlar sokularak bu dinin kendi kendine putperestliğe dönüşmesi kolayca sağlanabilmiştir.

Tekfir suçlamasına neden oluşturan davranış, her ne kadar vicdan baskısı ise de, önemle belirtmek gerekir ki tarafların ikisi de *(yani suçlayan da suçlanan da)* formalitede aynı din ve inancın mensuplarıdırlar. Onun için yukarıdaki örnek, Tekfirin nedeni olarak değil, vicdanlara yapılan baskının doğurduğu sonuçlardan birini betimlemek bakımından değerlendirilmelidir. Çünkü Tekfir de sonuç itibariyle vicdan baskısına karşı doğan bir tepki türüdür, bir protestodur...

Tekfirde bulunan taraf, ortak dine *(ya da ortak inanca)* o kadar şiddetle bağlı olduğunu sanır ki aynı din ve inancın mensuplarından, kutsal değerlere karşı birinin suç işlediğini gördüğü zaman ona karşı gösterebileceği en uygun tepkiyi bazen göstermez. Bunun yerine Tekfircilerin, zaman zaman şiddete başvurdukları da görülmüştür. Türkiye'de Turan Dursun'un, Mısırda da Vakıflar Bakanı Hasan Zehebî'nin öldürülmesi gibi...

Tekfircinin, muhatabına karşı girişebileceği en hafif yaptırım ise ondan ilişiğini tamamen kesmektir. Onun zihnindeki çözüm budur. fetvasını da çoğu kez kendisi verir, kendisi uygular. Bazen de beyin yıkayıcı bir «Abi»'nin talimatıyla infazı gerçekleştirir! Oysa bu davranış genel olarak hem çözüm olmaktan uzaktır, hem de adına İşlendiği İslâm'ın hükmünden uzaktır. Fakat Tekfirci, *(bilerek veya bilmeyerek, ortak kutsal değerleri pervasızca çiğneyen bir çoğunluğun içinde)* vicdani bakımdan linç edilmiştir. Maddeten olmasa da manen ezilmiştir, vicdanı korkunç bir bombardımana uğramıştır. Bu yüzden bazen yalnızlığa mahkûm edilir ya da bizzat kendisi çevreden soyutlanmak zorunda kalır. Çünkü Tekfirin nedenleri böyle bir çevrede sürekli olarak vardır. Böyle bir çevre içinde ne kadar sabırlı olursa olsun, samimi bir mü'minin yaşaması gerçekten imkânsız gibidir. Ortam onun için tam anlamıyla bir cehennemdir. Böyle hallerde fanatik tipler değil, en sabırlı mü'minler bile çılgına dönebilirler.

Örneğin bir komşu düşünün ki, her gün şu veya bu bahane ile Allah, peygamber, kitap, din iman demeden kutsal değerlere söver durur. Hangi ılımlı ve sabırlı dindar bile böyle birinin komşuluğuna dayanabilir; hiç bir madddî zarara sebep olmasa bile, onunla komşuluğunu sürdürebilir? Bir mü'min şöyle dursun dindar bir Hıristiyan veya Yahudi bile böyle birinin komşuluğunu ne kadar çekebilir? Kaldı ki Tekfire neden olan tek şey, kutsal değerlere sövmekten ibaret de değildir. Tekfirin sayılamayacak kadar çeşitli nedenleri vardır.

***

Tekfir Kelimesinin Etimolojik Analizi ve Anlamı

Tekfir Arapça bir kelimedir. ***«fa'aale»*** babından, ***«Kaffara*** كَفَّرَ**»** filinin mastarıdır. Çekimi: Kaffara, Yukaffiru Takfîran'dır; كَفَّرَ يُكَفِّرُ تَكْفِيرًا

Tekfir kelimesi, Arap sözlüğünde birçok farklı anlamlara gelmektedir. Bunları şöyle sıralayabiliriz;

Birincisi; Takfîru'l-Yemîn'dir. Yani yapılmış gayrimeşru yemini keffaretlendirmek[8] demektir. Yalan yere, ya da geçersiz şekilde yapılmış yeminler nedeniyle kişi, Allah'a karşı yüklendiği sorumluluktan dolayı, *(şeriatın dünya ahkâmına göre)* zimmetini ibra ettirmek için muhtaç olan kimselere belli ödemeler yapar. Bu ödemelerin miktarları İslâm fıkhında belirtilmiştir. İşte bu ödeme işine Takfîru'l-Yemîn denir.[9]

İkincisi; Gayrimüslim vatandaşın, başı ile işaret ederek selam vermesi anlamına gelir.[10]

Üçüncüsü; Gönül alçaklığı göstermek veya muhatap karşısında küçülmek anlamına gelir.

Dördüncüsü; Müslim kişiyi kâfir diye suçlamak anlamına gelir.

Tekfir sözcüğünün ifade ettiği bu dört çeşit anlamdan, konumuzu ilgilendiren dördüncüsüdür. Onun için incelememizin özünü bu şık oluşturacaktır.

İslâm'a mensup birini *–herhangi bir sebeple-* kâfir diye nitelemek, oldukça önemli bir meseledir. Çünkü bu, ağır bir suçlamadır. Günümüzde *(Ortadoğu'da Şii-Sünni çatışması ortamında)* yaygınlaşma eğilimini gösteren bu sorun, siyasi bir içerik de taşımakta, dolayısıyla herhangi bir bahane ile, İslâm karşıtı *-pusudaki-* egemen çevrelerin örtülü düşmanlığını tetikleyerek onun açığa çıkması sonucunu doğurabilir! Taşıdığı önem bakımından bu konuyu bilimsel kriterlere uygun bir üslup içerisinde işlemek gerekmektedir. Bu meseleyi ele almak, *-öncelikle ifade etmek gerekir ki-* ilmi ehliyet istemektedir. Bununla birlikte, incelemenin ilmi bir metot çerçevesinde gerçekleştirilmesi lâzımdır. Bu nedenle konunun hem üslubu hem de özel terminolojisi, gerek okuyucuların gerekse dinleyicilerin İslâmî kültüre sahip bulunmalarını gerektirmektedir.

---

[8] و تَكْفِيرُ اليمين: فعل ما يجب بالحنث فيها، والاسم الكَفَّارةُ. و التَّكْفِيرُ في المعاصي: كالإِخْباطِ في الثواب. التهذيب: وسُمِيت الكَفَّاراتُ كفَّاراتٍ لأَنها تُكَفِّرُ الذنوبَ أَي تسترها مثل كَفَّارة الأَيْمان و كَفَّارة الظِّهارِ والقَتْل الخطإِ، وقد بينها الله تعالى في كتابه وأَمر بها عباده .

[9] Bu konuda fazla bilgi için fıkıh kitaplarında (Bâbu'l-Keffarât) bölümleri incelenmelidir.

[10] Fıkıh literatüründeki izahı şöyledir:

التَّكْفِير: إِيماءُ الذمي برأْسه، لا يقال: سجد فلان لفلان ولكن كَفَّرَ له تَكْفِيراً. و الكُفْرُ: تعظيم الفارسي لِمَلكه. و التَّكْفِيرُ لأَهل الكتاب: أَن يُطَأْطِئَ أَحدُهم رأْسَه لصاحبه كالتسليم عندنا، وقد كَفَّر له. و التكفير: أَن يضع يده أَو يديه على صدره.

Kendini muslim sanan, *-ancak İslâm'a bağlılık derecesi, bu konuya karşı herhangi bir ilgi uyandıramayacak kadar zayıflamış ya da tamamen yok olmuş-* kimselere gelince, bunlar muslim bir çoğunluk içinde yaşadıkları sürece, *-örf adet ve inançları hesaba katmadan-* istedikleri tutumu sergileme hakkına sahip değildirler. Özellikle ehl-i tevhid topluluklar arasında İslâm'ın sınırlarını zorlayamazlar. Aksi halde, İslâm'ı çağrıştıran her konu gibi, Tekfir suçu onları da kapsayabilir. Bu nedenle Muslimlerin çoğunluk olarak yaşadıkları coğrafyalarda, formalite gereği de olsa İslâm'a mensubiyeti olan herkesin *-bütün İslâmî meseleler hakkında olduğu kadar-* Tekfir sorunu hakkında da bilgi sahibi olmaları lüzumludur. Bu nokta, toplum sosyolojisinin ve genel ahlâkın da bir bakıma zorunlu kıldığı bir durumdur. Çünkü kişi, içinde yaşadığı topluluğun geleneklerine ve kutsallarına *–saygı duymuyor olsa bile-* onlara dokunmadan ancak yaşayabilir. Aklın onayladığı yol budur. Şu var ki bu önemli mesele hakkında ilmi ehliyete sahip kimseler ancak gerekli açıklamaları yapabilirler. Aslında doğru olan şey, İslâm âlimlerinden oluşan milletlerarası bir komisyon tarafından bu sorunun tartışılarak sonuca bağlanmasıdır.

Günümüzde ***«İslâm dünyası»*** tam anlamıyla bir din anarşisi içinde yüzdüğünden, böyle bir komisyonun şimdilik kurulabileceğini tahmin etmek güçtür. Fakat her önüne gelenin Tekfir konusu gibi çok önemli meselelerde fetva vermeye ve ahkâm kesmeye kalkışması bu anarşiyi daha azdıracağından hiç değilse ortalık sükûnet buluncaya kadar hem radikal kişi ve çevreleri uyarmak, hem de en azından Tekfir sorunu hakkında kitleleri ansiklopedik sınırlarda aydınlatmak, ilmi sorumluluğun gereğidir. İşte bu çalışma ile sunulmuş olan bilgiler böyle bir kaygının ürünüdür.

Bu münasebetle, kullanılacak terimlerin okuyucu tarafından amaca uygun biçimde algılanmaları büyük önem taşımaktadır. Örneğin, ***İslâm*** ve ***«Müslümanlık»***, birbirinden tam anlamıyla bağımsız birer din olmalarına rağmen, «İslâm Dünyası»'da yaşayan toplumların tümü kendilerini İslâm'a mensup milletler olarak görmektedirler. Onun için bu çalışmada sıklıkla geçecek olan ***«Müslüman»*** kelimesi, *-zihinleri daha fazla bulandırmamak amacıyla-*, çoğu yerde ***«muslim»*** anlamında kullanılacaktır.

Tekfirin Fıkhî Boyutu

Tekfir, klasik fıkıhta genel olarak ***«riddet»*** ya da ***«İrtidâd»*** babı kapsamında ele alınmıştır. Fakat son zamanlarda İslâm dünyasında patlak veren bazı siyasi olayların ana sebepleri arasında gösterilmesi üzerine bu kavramının yeniden ele alınması gerekmektedir.

Tekfir suçlamasının, birkaç yıldır sıklaşması üzerine, ilim ve siyaset çevrelerinde dikkatler bu kavram üzerinde yoğunlaşmıştır. Çünkü bu yaklaşımın şiddet olaylarına kaynaklık ettiği kanaati yaygınlık kazanmıştır. Ancak bu konuda şimdiye kadar çok kapsamlı eserlerin verildiği söylenemez. Hatta uluslararası bir ilmi forumda bu kavramın geniş boyutlarda işlendiği hakkında da şimdiye kadar güvenilir herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Kimin, hangi gerekçe ile Tekfir edilebileceği, hangi inanışın, hangi söz ve davranışın muslim bir kişiyi İslâm dairesinin dışına çıkarabileceği meselesi, ***«Tekfir»*** adı altında, tarih boyunca tartışıla gelmiştir. Bu tartışmalar, geçmişte ilmi forumlarda çok yönlü olarak ele alınmıştır. Onun için Tekfir, İslâm'da hem akaid, hem de fıkıh ana bilim

dallarının konusudur. Bu münasebetle çok ayrıntılı olmasa da bu sorun, adı geçen her iki yönü bakımından da bu çalışmada biraz irdelenecektir.

Tekfirin fıkhî boyutu, bu çalışmada dört madde içerisinde ele alınmıştır. Bunlar başlık olarak şöyledir;

1) Tekfir konusundaki klasik mezhebî görüşler

2) Tekfir suçunun oluşması (Tekfir'in şer'î nedenleri)

3) Tekfir Konusunda Yetkili Merci, İnsan İlişkiler ve Ayrıntılar.

4) Tekfirin Şartları

***

1. Tekfir Konusundaki Klasik Mezhebî Görüşler

Gerek Tekfir konusunda gerekse itikadî ve amelî bir çok konuda vasat ümmet görüşünden uzak gruplar sayıca çoktur. Ancak bütün bu grupların görüşleri, genelde beş ana kategoriye indirgenerek tasnif edilmiştir. Bunlar; **Hariciliğin**, **Şiiliğin**, **Mu'tezililiğin**, **Cehmiyye'nin** ve **Ehl-i Sünnetin** görüşleridir.

Müslümanlar arasında Tekfir hakkında epeyce farklı görüşler mevcuttur. Bu farklılıklar çok eskidir. Bu görüşleri birbirinden ayırabilmek için her şeyden önce ***Şia***, ***Mu'tezile***, ***Cehmiye*** *(Mürcie,, Cebriye)* ve ***Haricilik*** gibi radikal akımların inanış biçimleri hakkında karşılaştırmalı çok geniş bilgilere ihtiyaç vardır. Bu bilgileri elde etmek ise ancak köklü bir İslâmî eğitimden sonra dinler ve mezhepler konusunda uzman olmakla mümkündür. Çünkü 1500 yıllık İslâm tarihi boyunca bu gruplar arasında acı hatıralar bırakan çekişmeler cereyan etmiş ve tarihte kanlı izler bırakmıştır. Bu fırkalar, ancak son yüzyıllarda durulanmış ve çoğu elenerek tarihin sahnesinden çekilmişlerdir. Ne yazık ki bu kamplar arasında *(özellikle Tekfir konusunda)* Haricilik, yeniden sivrilme eğilimine girmiş, 1700'lü yıllardan itibaren Arap yarımadasında koparmaya başladığı gürültüyü günümüze kadar devam ettirmiştir. Radikal görüşleriyle tanınan **Muhammed bir Abdilvahhab** adında Necidli bir âlimin başlattığı bu hareket, günümüzde İslâm diyarının birçok yerinde olduğu gibi Türkiye'de de faaliyet içine girmiştir. Yarı cahil, âmâ ve psikolojisi bozuk bir adamın yönlendirmesiyle epeyce muhit yapan ve hatta Avrupa'daki Sünni Türklerden bile taraftar bulan bu akım, saf Kur'ânî tevhid anlayışı üzerinde tehdit oluşturmaktadır. **Selefîlik** adı altında, *«tevhidî bir İslâmî Hareket»* gibi gözükmeye çalışan bu akım, Türkiye'de, İslâm'la belli bir yaştan sonra ancak tanışma imkânını bulan gençleri etki altına alarak onları küçük gruplar halinde organize etmeye çalışmaktadır.

Çağdaş Tekfirciliğin hemen hemen tek kaynağı olarak bu hareket gözükmektedir. Onun için önce Hariciliğin, insan fiiline ilişkin görüşünü özetlemek suretiyle Tekfirin fıkhi boyutuna girmek daha uygun olacaktır.

Hemen vurgulamak gerekir ki bu akımın müslim İnsan fiili hakkındaki görüşü *«Vasat Ümmet»* yaklaşımından oldukça farklıdır. Her şeyden önce Kur'ân'da öğütlenen tolerans Haricilikte yoktur. Onun için bu radikal akımın günümüzdeki temsilcileri olan ***«Vahhabiler»***'in bütün tavırları, tutumları, konuşma şekilleri ilkel ve iticidir. Çağrı şekilleri Nahl Sûresi'nin 125'inci âyet-i kerimesinde tavsiye edilen hikmetli üsluba tamamen aykırıdır.

Haricilere göre, kebâirden birini işleyen kâfirdir. Alkol kullananlar, zina edenler, adam öldürenler, hırsızlık yapanlar ve faiz alıp verenler şöyle dursun, çağdaş hariciliğin temsilcileri olan ***«Vahhabi»*** hocaları, son yıllarda dünyanın yuvarlak olduğuna inanan ya da çanak anten kullanan kimsenin de kâfir olduğuna hükmetmişlerdir.

Tekfir meselesinde Şiiliğe gelince, biraz önce de ifade edildiği gibi bu Grup, **Hz. Ali**'den önceki üç halifeyi *«devlet başkanlığı makamını zorla ele geçirdikleri»* iddiasıyla zalim diye suçlamaktadırlar. Bu nedenle kendilerine samimiyetle oy vererek onları devlet başkanı seçen Ashabın hepsini kâfir saymaktadırlar. Aynı zamanda onları bugün bile onaylayanları da Tekfir etmektedirler. Benimsedikleri Takkiye prensibi nedeniyle bu mesele üzerinde fazla açıklama yapmamalarına rağmen birçok Şii kaynakları bunu kanıtlamaktadır. Aynı zamanda Suriye iç savaşı sırasında İran'ın giriştiği Sünni katliamları da Şiilerin Sünnileri kâfir saydıklarını kanıtlamaktadır. Bu katliamları yöneten İranlı **General Kasım Süleymani**'nin Amerikalılar tarafından öldürülmesi olayının Sünniler arasında büyük memnuniyet uyandırması, bu gerçeği teyit etmektedir.

Bu özet açıklamadan da anlaşıldığı üzere, hem ***Hariciler***, hem de ***Şiiler***, kendileri gibi inanmayan bütün ***«Müslümanları»*** en azından Tekfir etmeye eğilimlidirler.

Mu'tezile ve ***Cehmiye*** mezheplerinin izleri günümüzde çok silik olduğu için Tekfir konusunda bu gruplara ait görüşleri ortaya koymanın yararı bulunmamaktadır.

Hariciliğin ve ***Şiiliğin*** Tekfirle ilgili görüşlerini böylece çok özet olarak açıkladıktan sonra esas itibariyle ***«Ehl-i Sünnet»*** camiasının Tekfirle ilgili görüşlerine geçebiliriz.

İlmi bir inceleme üslubu içinde bu sorunu irdeleyebilmek için kuşkusuz onu, belli başlıklar altında ele almak gerekir. Yukarıda tasnifi yapılan bu başlıklar birbirini tamamlayacak şekilde sıralanmışlardır. Bu başlıkların ikincisinde konu; Tekfir suçunun oluşmasıdır. Bu başlık altında Tekfirin şer'î nedenleri ele alınacaktır.

2. Tekfir Suçunun Oluşması (Tekfir'in Şer'î Nedenleri)

İslâm dinine *-gerçek anlamda veya formalite gereği-* mensup iken, bu dini *(Allah korusun!)* bilinçli olarak terk ettiğini, *(ister başka bir dine girsin, ister girmesin)* İslâm'dan çıktığını açıkça ifade eden kişiye **«mürted»** denir. Böyle bir kimsenin, ayrıca Tekfirle suçlanması Şer'î usulden değildir. Çünkü bu kimse mürted olmakla zaten kendi ikrarı ile kâfir olmuştur. Ona ayrıca *-münferit olarak-* ***«sen kâfirsin»*** ya da ***«sen küfre girdin»*** demenin bir mantığı yoktur. Dolayısıyla mürted kişi ile Tekfir suçuna muhatap olan kişi hakkındaki şer'î hükümler farklıdır. İlk önce bu iki şeyi birbirinden böylece ayırmak gerekir.

Mürted kişi; *(genelde din değiştirerek)* küfrün herhangi bir şeklini kendi hür iradesiyle seçip İslâm'dan çıktığını açıkça ilân eden kimsedir.

Tekfire muhatap olan kişi ise, böyle bir tercihi ve bu yönde herhangi bir girişimi yokken, aynı zamanda onun, İslâmî kimliği örfen devam ediyorken -*herhangi bir söz veya davranışı yüzünden*- kâfirlikle suçlanan kimsedir. Buradan da anlaşıldığı gibi, bu iki kişi arasında çok büyük fark vardır. Bunun içindir ki *(nifak, dolaylı şirk ve zendeka)* gibi yorumlanabilecek küfür şekillerinden biri ile İslâm'dan çıkan kimseye mürted denmez. Bunlar, -*yerine ve şartlarına göre*- Tekfir edilir ve kâfir sayılırlar.

Bilindiği üzere, başka dinlerde olduğu gibi İslâm'da ***«Aforoz»*** diye bir kurum yoktur. Yani hiçbir kimse ve hiçbir makam, muslim bir kişiyi İslâm dininden çıkarmaya yetkili değildir. Ancak, -*ister gerçek anlamda olsun, ister formalite gereği olsun*- İslâmî kişilik ve kimliğine sahip bulunan bir kimse, üç ana başlık altında sıralanabilecek ağır suçlardan birini eğer İslâm'a karşı açıkça işleyecek olursa İslâm devlet makamları, ya da İslâm âlimleri tarafından kâfirlik suçuyla sorgulanabilir. Bu üç ana başlık şunlardır;

a) Allah Teâlâ'yı (hâşâ!) inkâr etmek, Yani Allah'ı yok saymak veya O'na dil uzatmak, veya Sadece O'na gösterilebilecek bir saygı şekliyle başka bir şeye de saygı göstermek, ya da O'na doğrudan ortak koşmak;

b) Ahiret Gününü İnkâr etmek,

c) İslâm'ın bütünlüğünü İnkâr edici herhangi bir söz veya davranışta bulunmak...

Bunlar ana başlıklardır. Yukarıdaki her başlığın altına giren birçok ağır suç vardır. Bunlar Kur'ân-ı Kerim ve Hz. Peygamber'in Sünneti esas alınarak özellikle bazı akaid kitaplarında ayrıntılarıyla sıralanmışlardır. İslâm hukuk kaynaklarında da bu konuda geniş açıklamalar mevcuttur. Toplumun önemli bir kesimi, yaygın bilgisizlik yüzünden bu suçlardan haberdar bulunmamaktadır. Bu ise mevcut din anarşisini azdırmaktadır. Dolayısıyla önce toplumu, inançla ilgili tehlikeler hakkında bilgilendirmek gerekir. Çünkü ***Müslüman*** *(daha doğrusu* ***muslim****)* bir kişi bu suçlardan birini işlediği zaman İslâm'dan çıkmakla büyük maddi ve manevi zararlara uğrayabilmekte, ortalığın karışmasına, hatta bazen büyük olayların patlamasına neden olabilmektedir.

Ne yazık ki eğitimsiz sürüler şöyle dursun, yüksek öğrenim görmüş birçok kimse bile bu bilgilere ulaşamamış, ya da ulaşmak istememiştir. Oysa bir toplumun içinde huzurlu yaşayabilmek için bireyin, *(içtenlikle inanmasa ve bağlanmasa bile)* halka ait genel inanış ve kabulleri çok iyi bilmesi gerekir. Aksi halde bu inanış ve kabullere ters düşerek yıkıcı gelişmelere neden olabilir. Önemle vurgulamak gerekir ki, bu durum, ehl-i tevhid olan mü'minler için de aynı zamanda söz konusudur. laikçiler, sosyete kesimi, tarikatçılar ve aleviler gibi çeşitli inanç grupları, ***(kitâbî din)*** olan İslâm'ın kurallarını, nasıl ki kendi güvenlikleri ve mutlulukları açısından bilmek zorunda iseler, azınlıktaki mü'minlerin de ***«Popüler Türk Müslümanlığı»***, ***Alevilik*** ve ***«Milli Türk Dini»*** ya da diğer adıyla ***«Kemalizm»*** hakkında geniş bilgilere sahip olmaları gerekir. Takiyye yaparak *(ya da yapmak zorunda kalarak)* iki dinli yaşamak şüphesiz çok büyük sıkıntılara neden olur. Ayrıca bu üç dinin, *(yani popüler Türk*

Müslümanlığının, Aleviliğin ve Kemaliz'min) çatışma alanlarına girmemek için, Türkiye'de yaşayan mü'minler, kısa zamanda kendilerini yetiştirerek din sosyolojisi konusunda çok geniş bilgilere sahip olmalıdırlar. Aksi halde bu üç dinin her birine göre küfür suçunu işlemek ve kâfirlikle suçlanmak gibi tehlikelerle karşılaşmaları mümkündür!

Bu tehlike, bilhassa mü'minler için çok büyüktür! Çünkü Türkiye'de devlet, Milli Türk Dini'ne bağlı lâikçi fanatiklerin tekelindedir. Bunlar kendi dinlerine göre bir mü'mini en ufak bir gaflet halinde *(vatan haini, devrim düşmanı, gerici, yobaz, çağ dışı, fundamentalist, köktenci, el-kaideci, Hizbullahçı ve Daişçi)* diye suçlayabilir, onu en ağır cezaya çarptırabilirler! Onlara göre bu nitelikler birer küfürdür, dolayısıyla gerçek bir mü'min onların dinine göre kâfirdir ve katli vacip bir eşkiyadır!

Fakat şunu da hiçbir zaman hatırdan çıkarmamak lâzımdır; gerek tarikatçılar, gerekse lâikçiler, daima İslâm'ın mensupları olarak gözükürler ve gözükmeye çalışacaklardır. Tarikatçılar zaten bunda bilinçli olarak ısrar etmektedirler. Laikçiler ise özellikle sıkıştıkları zaman kimliklerindeki İslâm kelimesine sığınırlar. Nitekim *(yakın geçmişe kadar)* nüfus kimliğinde ***«İslâm»*** yazılı hemen hiçbir mason, hiçbir solcu, hiçbir mooncu, hiçbir laikçi, hiçbir Satanist, Hiçbir Evranosçu, hiçbir Alevî ve hiçbir mitüdist *(yani Milli Türk dini bağlısı)*, «ben Müslüman değilim» dememiştir. Bu gruplar her zaman takiyye yaparak yaşarlar ve *(Muslim niyetine)* Müslüman gözükürler.

Sosyolojik manzaranın, görünürde bile bu kadar karmaşık ve tehlikelerle dolu olduğu Türkiye gibi bir ülkede küfür suçları elbette ki çok yaygın biçimde işlenmektedir. Öyle ise her şeyden önce bu suçlar hakkında halkı bilgilendirmek gerekmektedir. Bu amaçla, Müslim iken, bir kimsenin İslâm dininden çıkmasına neden olan söz ve davranışları yukarıdaki dört ana başlık altında sıralamak suretiyle bu bilgiler aşağıda verilmiştir.

a) Allah Teâlâ'yı (hâşâ!) inkâr etmek

Allah Teâlâ'ya karşı herhangi bir saygısızlık, kişinin İslâm dininden çıkmasına neden olur. Bu ağır suç, dört şekilde oluşabilir: Kişi ya Allah'ı tamamen inkar eder; ya O'na herhangi bir şekilde dil uzatır, *(buna ilhâd, bu suçu işleyene de mülhid denir)*; ya Sadece O'na gösterilebilecek bir saygı şekliyle başka bir şeye de saygı gösterir veya O'na doğrudan ortak koşar; (bu suça ise ***şirk***, bunu işleyene de ***müşrik*** denir).

Allah'ı doğrudan ve açık şekilde inkâr etme suçu hemen hemen işlenmemektedir. Çünkü insan bu çarpıcı gerçeği yok sayarak adeta kendini inkar etmeye yeltenemez; kendi gözünde bu kadar küçülemez. Fakat Allah Teâlâ'ya çeşitli şekillerde dil uzatanlar vardır. Bunlar genelde ahlâktan yoksun insanlardır. Yüksek öğrenim görmüş olsalar bile bilgileri çok sığdır, kalitesizdir. Aşağıdaki söz ve davranışlara benzer örneklerle bu suçu işleme talihsizliğini yaşarlar.

Bu suçlar şöyle oluşabilir;

Allah Teâlâ'nın, ***«kemâl»*** sıfatlarından birini inkâr etmek. Meselâ Allah Teâla'nın, kâinatta cereyan eden bazı olaylardan habersiz olduğunu, ya da olabileceğini; uyumak, unutmak, bunamak, yorulmak, yıpranmak, aşınmak, eskimek, yaşlanmak,

acıkmak, susamak, üzülmek, bunalmak, özenmek, becermemek, bıkmak ve ölmek gibi Zât-ı ilâhiyesi'ne yakışmayan ve asla kendisi için söz konusu olmayan nitelikleri O'na mal etmek veya bu yollu düşünceler ileri sürmek...

Bu inanca birinci derecede bağlı olarak, Melekleri, Peygamberlerden en az birini, Allah'tan inen kitapları ya da aslî içeriklerinden herhangi bir şeyi inkâr etmek veya bunlara saygısızlıkta bulunmak da Tekfire muhatap olmak için suç oluşturabilir.

«Müslüman» topluluklarda ve tabiatıyla Türkiye toplumunda da Allah Teâlâ'ya, her ne kadar doğrudan ortak koşarak, şirk suçunu açık şekilde işleyen yok gibi gözüküyor ise de, *-yalnızca O'na gösterilmesi gereken çok özel bir saygı sekliyle-* başka şeylere de saygı gösterilerek oldukça yaygın biçimde ağır şirk suçu işlenmektedir. Bu suç; *-bir heykel karşısında veya birinin anısı niyetiyle-* **«Esas duruş»** diye adlandırılan ayakta, kımıldamadan durum almak ve susarak bir süre öylece dikilmek suretiyle gerçekleşmektedir. Yeri gelmişken vurgulamak gerekir ki bu duruş, İslâm'daki namaz ibadetinde yer alan çok özel üç figürden biridir. Bunlar ***kıyâm***, ***rükû*** ve ***sücut*** (ya da ***secde***)dir. Buradaki kıyâm, büyüklere saygı amacıyla ayağa kalkmaktan çok farklıdır. Keza askerlikte astın üste karşı gösterdiği duruş da yine ibadet amaçlı değildir. Fakat kıyâm olarak bilinen ve heykel, anıt, türbe, tabut, mezar, sanduka, katafalk ve mozole gibi *-bilhassa ölü ile ilgili-* şeyler karşısında gösterilen ***«Esas duruş»*** temelde ibadet amaçlıdır. İslâm'dan derhal çıkmak için yeterli bir ağır suçtur. Şirk kategorisine giren bu suç, küfrün dört ana şeklinden biridir.[11] Bütün tevhid dinlerinde, sırf Allah'a saygı için bu duruş bizzat Allah tarafından belirlenmiştir. Daha sonra, eski putperest dinlere bu ibadet biçimi, hak dinlerden adapte ve taklit yoluyla geçmiştir. Dolayısıyla, spekülatif amaçlarla böyle bir figürün, Milli Türk Dini için seçilmiş olduğu açıktır. Özellikle bir fanînin anısına veya bir heykel karşısında insanları bu duruşa zorlamak, lâikçi mitüdistlerin niyet ve amaçlarını deşifre etmektedir.

Gayet iyi bilinmektedir ki, en bilgisiz bir Muslim bile Allah'tan başkası karşısında kıyâm'a durarak çok açık şekilde şirk koşmayı kolayca göze almak istemez; böyle bir duruşla Allah'tan başka hiç kimseye saygı gösterisinde bulunulamayacağını kestirir. Bu duruş, 1939 yılında tasarımlanan **«Milli Türk Dini»**'nin temel âyin şekli olarak kasıtla seçilmiştir. Ne var ki Müslüman kişiyi bir heykel veya bir anıt mezar karşısında böyle bir duruş içindeyken huylandırmamak ve onun şirke karşı refleksini tetiklememek için özellikle devlet törenleri süsü verilerek bu ibadet biçimi Müslümanlara dayatılmaktadır. Bu suretle hiçbir «TC» vatandaşının, Allah'a ortak koşmaktan kaçınmasına fırsat bırakılmamıştır!

Bu suç, Tekfir için kesin olarak konu oluşturur

b) Ahiret Gününü İnkâr etmek,

Öldükten sonra dirilmeyi, hesap vermeyi, Cenneti ve Cehennemi *(ya da bunlardan birini)* inkâr etmek de İslâm dininden çıkmak için yeterli bir suçtur ve Tekfire konu oluşturur.

---

[11] **Küfür;** Müslüman iken, (kişiyi) dinden çıkaran ağır suçun İslâm literatüründeki adıdır. Beş ana başlık altında incelenir. **1) İrtidâd, 2) Şirk 3) Nifak, 4) Zendeka.** Bu başlıklar altına giren çeşitli küfür suçları Akaid ve İslâm Hukuku kaynaklarında ayrıntılı olarak açıklanmışlardır.

c) İslâm'ın bütünlüğünü İnkâr edici herhangi bir söz veya davranışta bulunmak...

İslâm'ın bütünlüğünü yok sayma anlamına gelen ve İslâm dininden çıkmaya neden olan suçlar zor sayılacak kadar çoktur. Toplumda en fazla işlenen suçlar bunlardır. Bu kategoriye giren bütün suçları kapsayıcı tanım ise kısaca şudur; Kur'ân ve Sünnetle sabit bulunan gerçek, bâtıl, emir, yasak, helâl ve haramlardan en az birini yok saymak... Ancak burada çok dikkat edilmesi gereken ince bir nokta vardır; Suç olduğuna inanarak suçu işlemek ayrı, suç olmadığına inanarak suçu işlemek de tamamen ayrı bir sonuç doğurur.

Örneğin hayatında hiç alkollü sıvı madde kullanmamış bir kimse bile bu maddeyi içmenin eğer İslâm'da yasak olmadığını ileri sürerse derhal İslâm dininden çıkar ve Tekfirle suçlanır. Buna karşın *–sürekli alkol almaktan dolayı-* hayatı boyunca hiç ayık durmamış bir kimse bile bunun suç ve harâm olduğuna inanıyorsa o kimse her şeye rağmen *(günahkâr da olsa)* Muslimdir, mü'mindir, tekfir edilemez.

Bu genel kuraldan hareketle, örneğin*;* ***leş, kan ve domuz eti yemek, faiz alıp vermek, nikahsız olarak cinsel ilişkide bulunmak, dünya Muslimleri aleyhinde Yahudi, Hıristiyan ve başka küfür güçleriyle işbirliği yapmak, mürted bir kimseye veya Muslimlerin geneli tarafından Tekfir edilmiş kişiye oy vermek*** gibi suçların, suç olamayacağını ileri süren bir kişi, *(bu suçların hiç birini işlememiş olsa bile)* İslâm dininden çıkmış olur; bu nedenle *-İslâm'ın bütünlüğüne saygısızlık ettiği için-* de tekfir suçlamasına muhatap olur.

Yukarıda altı suç örneği sayılmıştır. Birer ağır suç olduklarına inanarak, bunlardan ilk beşini *-ya da onlardan herhangi birini-* işleyen kimse kâfir olmaz, tekfir edilemez. Fakat İslâm ve dünya müslümanları (yani İslâm Ümmeti) aleyhinde düşmanla işbirliği eden kişi, bunun suç olduğuna inansın veya inanmasın İslâm'dan çıkar ve tekfire muhatap olur.

3. Tekfir Konusunda Yetkili Merci, İnsan İlişkiler ve Ayrıntılar.

Tekfirle ilgili soruşturma, yargılama ve ilgili işlemleri yürütme mercii, kuşkusuz İslâm Devleti'nin makamlarıdır. Muslim iken, gerek irtidad gerekse başka şekillerle küfür suçu işleyen kişi hakkında işlem yapmak ve suçluyu cezalandırmak yalnızca İslâm devletinin güvenlik ve yargı makamlarının yetkisindedir. Bu yetkiyi şahıslar kullanamazlar. Günümüz dünyasında bir İslâm devleti bulunmadığına göre bu konuda fazla bir şey söylemek gereksizdir.

Ancak irtidad veya küfrün herhangi bir şekliyle İslâm'dan çıkmış olan kimse, Kur'ân'ın ve İslâm'ın bütünlüğüne inanan her mü'min için büyük risk taşır!!! Bu nedenle Kur'ân'ın bütünlüğüne inanan (mü'min) kişinin böyle bir toplum içinde çok dikkatli yaşaması gerekmektedir. Şu var ki, mü'min insan, ne kadar dikkatli yaşamaya özen gösterirse göstersin, böyle bir ortamda, içinden çıkamayacağı sorunlarla karşılaşabilir ve fiilen karşılaşmaktadır. İşte Tekfir suçlaması, dâru'l-Harp ve Cumanın kılınıp kılınamayacağı tartışmaları bu sorunun sonuçlarındandır.

Çünkü bu sorunlar, esasen, *–Türkiye'de yaygınlaşan-* üç yapay din ile İslâm arasındaki çatışmalardan kaynaklanmaktadır. Bu üç din, tekrar edelim ki, ***Popüler Türk Müslümanlığı***, ***Alevilik*** ve İdeolojik ***Milli Türk Dini***'dir. Mü'min kişi, İslâm ile bu üç yapay dinin çatışma ortamında adeta kilitlenmektedir. O kadar ki mü'min ile bu üç dinin bağlıları zaman zaman birbirlerini hiç anlayamayacak kadar sıkıntı çekerler. Örneğin, *(helâl, haram, farz, vacip, sünnet, gayb, vahy, şirk, -şer'î anlamda- küfür, ilhâd, nifak, zendeka ve bid'at)* gibi kavramlar hakkında bir laikçi, bir komünist, bir mitüdist, bir Alevi, bir tarikatçı, hatta ortodoks bir Hanefist ne bilir? Türkiye'deki sayıları bugün yetmiş milyonu aşan bu insanlar, yaşamları boyunca İslâm'a ait bu gibi terimleri bir kez bile duymamış olabilirler. Bu olasılık çok büyüktür. Üstelik bu ülkede devleti hep bunlar yönetmektedir. Halbuki mü'min kişi bunların din ve düşünceleri hakkında ister istemez epeyce bilgilere sahiptir. Çünkü bu üç dine ait bilgilerin çoğu zararlı olmasına rağmen okullarda zorla okutulmakta ve mü'min ailelerin çocukları bu zararlı bilgileri not ve diploma için öğrenmek mecburiyetinde bırakılmaktadırlar! Dolayısıyla mü'minler, bu büyük riske karşı önlem alabilmek kaygısıyla da olsa sözü edilen üç din hakkında ister istemez bilgi sahibi olmaktadırlar. Dünyanın başka yerlerinde de mü'minler bu kaygı ile hareket ettikleri için o bölgelerdeki sapkın inanışlar zamanla büsbütün ayrışarak bağımsız birer din haline gelmişlerdir. Nitekim ***Dürzülük***, ***Nusayrîlik***, ***İsmailîlik***, ***Babîlik***, ***Kadiyanîlik*** ve ***Bahaîlik*** bu sayede İslâm'dan ayrı birer din olduklarını zamanla ilan etmek zorunda kalmışlardır. Unutulmamalıdır ki İslam literatüründen *-sinsi niyetlerle-* yararlanılan, ancak İslam'a karşı üretilen ***«Müslümanlık»*** adındaki yapay din ve onun alt yapısını oluşturan tarîkatlar *(özellikle Nakşbendî Tarikatı)*, en az yukarıdaki dinler kadar büyük tehlike kaynağıdır. Müslümanlığın İslam'a karşı barındırdığı tehlikenin içyüzünü anlayabilmek için **Namık Kemal Zeybek**'in kaleme aldığı ***«Türk'ün İnancı»*** adlı kitabı dikkatle okumak gerekir![12]

Bilgisiz sürüler tarafından İslâm'la rahatça karıştırılabilen bu yapay dinlerin, kalabalık bağlıları arasında, mü'min kişi şu üç şeyden birini seçmek zorunda kalabilir ki birinci tercihin sonu kesinlikle hüsrandır!

1) Ya takiyye yaparak iki veya üç dinli yaşamayı kabul edecektir ve bu suretle İslâm'dan çıkacaktır. Fakat ne yapsa yapsın o, daima mercek altında yaşayacaktır.

2) Ya toplumdan tamamen soyutlanacaktır. Bu ise bir çeşit intihardır.

3) Veya öbür dinlerin baskısı altında kalan inançlarını ve İslâm'ın değerlerini savunmak zorunda kalacaktır. Bu, gerçek anlamda cihattır. Ne var ki bu üç tercihten hiç biri, mü'min kişinin sıkıntılarını ve sorumluluklarını ortadan kaldırmamakta, onu siyasal ve ideolojik tehlikelere karşı koruyamamaktadır.

Bu nedenle şirk suçunun çok yaygın biçimde işlendiği Türkiye gibi ülkelerde mü'min kişi ne yapmalıdır, nasıl yaşamalıdır, küfre düşmemek için nasıl korunmalıdır ve tabiatıyla bu yüzden onu bunu sık sık kâfirlikle suçlamaması için nasıl bir çözüm bulmalıdır, gibi sorular oldukça büyük önem taşımaktadır. Çünkü insanlar pervasızca İslâmî değerleri çiğneyerek dinden çıkarken başkalarını da ilgilendiren hukuki birçok

[12] «Araştırma- İnceleme» olarak kaleme alınan bu çalışma, 2017 tarihinde Doğan kitap tarafından yayınlanmıştır.

sorunun ortaya çıkmasına neden olmaktadırlar. Yani çok açık şekilde başkalarının haklarını çiğnemektedirler. Bu gibi durumlarda, *«herkes inancında serbesttir, devlet laiktir, hiç kimse başka birine dini baskıda bulunamaz, bakın işte camiler açık herkes serbestçe ibadetini yapıyor»* gibi açıklaması mümkün olmayan mazeretlere sığınarak mevcut tecavüzleri örtbas edemez. «TC» yasaları da bu konularda mü'minlerin uğradığı haksızlıkları önlemekten son derece uzaktır. Hatta bu yasalar, mü'minlere ait hakların açıkça çiğnenmesini özendiren veya en azından kolaylaştıran bir zihniyetle hazırlanmışlardır. bu gerçeği karşılaştırmalı çarpıcı örneklerle kanıtlamak mümkündür.

Ancak bu konudaki örnekleri kavrayabilmek için öncelikle İslâm'ın hak ile bâtılı, yasaklı ile yasal olanı birbirinden ayırırken nasıl bir hüküm verdiğini ve mü'min kişiye nasıl bir sorumluk yüklediğini bilmek ön koşuldur. Türkiye toplumu, bu ince noktadan tamamen habersizdir denebilir. Sorunların büyük kısmı da işte buradan kaynaklanmaktadır!

Meselâ İslâm, alkollü içki içmeyi ağır suçlardan saymış ve yasaklamıştır. Bununla birlikte bu suçu işleyen kimseyi kâfir olmakla, dinden çıkmakla suçlamamıştır. Buna karşın, *(alkollü içki içmek suç değildir)* diyen kimse *(hayatında hiç alkol kullanmamış olsa bile)* İslâm'a göre derhal kâfir olur, bu dinle hiçbir ilişkisi kalmaz. Ne var ki mesele bununla da bitmemektedir. Konunun ayrıca sosyolojik bir boyutu daha vardır ve aslında büyük sorun buradan kaynaklanmaktadır. Örneğin bir «vatandaş» mevcut kanunlardan cesaret aldığı için, bu konuda sahip bulunduğu sözde özgürlüğünü, Mü'minlere karşı, rahatça bir baskı aracı olarak kullanabilir ve herkes tarafından duyulacak şekilde hiçbir neden yokken, şu hakaretleri pervasızca savurabilir: *«Ben özgürüm, burası Türkiye, Alkollü içki içmek neden yasak olsun, kim bunları söylüyor, bunlar gerici ve yobazdır, bu örümcek kafaları ezmek lâzımdır, bunlar hangi çağda yaşıyor?...»*

Görüldüğü üzere, durup dururken her gün binlerce kez söylenen bu sözlerde, İslâm'ın bütünlüğüne inanan insanlara karşı çok ağır suçlar vardır ve bu tür sözleri sarf eden insan kesinlikle mü'min değildir, İslâm'la hiçbir ilişkisi yoktur. Üstelik bu çelişki karşısında Muslim kişinin alabileceği hemen hiçbir tedbir de yoktur, inandığı değerleri koruyabilecek hiçbir imkana sahip değildir. Çünkü Muslim kişiye göre bu sözleri ve benzerlerini sarf eden insan mürted olmuştur. Muslim kimsenin ise –*dininin gereği olarak*- mürted olmuş şahsa karşı birtakım önlemler alması gerekmektedir. Her şeyden önce bu mütecaviz insanların suç işlediklerini kanıtlayabilecek imkanı yoktur. Çünkü yasalar mürted kişiden yanadır ve zaten bu amaçla hazırlanmışlardır. Dolayısıyla bu sözleri söyleyen insanın –*mevcut kanunlara göre*- hiçbir cezası yoktur. Ayrıca hukuku bu şekilde çiğnenen Muslim kişi, mürted insanla ilişkisini hemen kesmek zorundadır. Bu ise onun daha büyük sorunlarla karşılaşmasını sonuçlandıracaktır.

Buna benzer bazı örnekler daha vermek, konuyu aydınlatmak bakımından yararlı olacaktır. Çünkü İslâm'ın bu çok önemli hükümleri hakkında toplum hemen hiçbir bilgiye sahip değildir.

Bilindiği üzere, adam öldürmek, zina filini işlemek, hırsızlık yapmak, leş, kan ve domuz eti yemek, alkollü içki içmek, faizle muamelede bulunmak, israf etmek, kâfir kişi ile samimi olmak, *(örneğin, ona oy vermek, düşünce ve kanaatinde onu*

desteklemek) namaz kılmamak, Ramazan orucunu mazeretsiz tutmamak, farz olmuşken zekât vermemek ve hacca gitmemek gibi daha birçok fiil, İslâm'da yasaklanmış ve ağır suçlardan sayılmıştır. Şu var ki, *(küfri suçlar hariç)* bunların herhangi birini veya bir kaçını işlemekle Mü'min, *(genel kanaate göre)* dininden çıkmış olmaz. Oysa bu suçlardan hiç birini bir kerecik işlemese bile, bunlardan birinin İslâm'da haram ve yasak olmadığını eğer inanarak söylerse İslâm dini ile hiçbir ilişkisi kalmaz.

Bugün, Türkiyeli insanın, sonunu ve sonucunu hiç düşünmeden sarf ettiği o kadar çok yakışıksız söz, sergilediği o kadar çok çarpık davranış vardır ki bunlar, aynı zamanda İslâm'a, Muslimlere ve hatta Müslümanlara karşı ağır hakaret suçları oluşturmaktadır. Bu suçlardan ise hukukî sonuçlar doğmaktadır. Üstelik yasalar bu sözleri ve davranışları suç saymamaktadır. Peki böyle bir toplumda Muslim ve Mu'min kişi kendini nasıl savunabilecek, kendini nasıl koruyabilecektir. Örneğin binlerce insan tarafından hemen her gün sıkça tekrarlanan o kadar çeşitli sorgulama, eleştiri, demeç ve açıklamalar vardır ki bunlar İslâm'a ve Muslimlere büyük hakaretler içermektedir. Meselâ aşağıdaki örnekler çok çarpıcıdır.

1) *«"İslâm hoşgörülü bir din midir?" gibi bir soruyu tartışmanın anlamı yok. Yahudilik de Hıristiyanlık da, İslâm da elbet bağnazlığa elverişli dinlerdir»*.[13] Yazar bunu hiç olmasa söyleme cesaretini bulmuştur. Bugün Türkiye'de böyle inanan fakat kanaatini açıklamak istemeyen milyonlarca insan daha yaşamaktadır. Peki, bunlara Muslim v e mu'min demek mümkün müdür? Üstelik bu adamlar Türkiye'de en üst mevkileri işgal ettiklerine göre Müslim ve mu'minler bu insanların yönetimi altında güven ve huzur içinde yaşayabilirler mi? Bu soruları kim yanıtlayacak, bu sorunları kim çözebilecektir?

2) Çok usta bir yazar olan Orhan Hançerlioğlu, Kur'ân hakkındaki kanaatini oldukça temkinli bir ifadeyle açıklamaya çalışırken bile bu kitabın Allah'tan inen bir vahiy olduğuna inanmadığını hissettirmektedir. Hançerlioğlu'nun sözleri aynen şöyledir;

«Kur'ân Arapça'nın Mudar adı verilen Hicaz lehçesiyle yazılmıştır ve seksen altısı Mekke'de, yirmi sekizi Medine'de meydana getirilen yüz on dört sûreden ibarettir. Vaız, nasihat ve telkin sûreleri Mekke'de, Şeriat ve devlet sûreleri Medine'de meydana gelmiştir. Kur'ân'ın tamamlanışı yirmi üç yıl sürmüştür. Çeşitli zamanlarda meydana getirilen sûreler, değişen gereklere göre çelişik yargıları kapsamaktaydılar. Bunlar Halife Osman zamanında ayıklanarak Kur'ân'a kesin biçimi verilmiştir»[14]

Yazar, bütün laikçilerden ve mitüdistlerden farklı olarak bu sözlerinde İslâm'a ve mü'minlere kasıtlı bir hakarette bulunmamış gibidir. O, sadece Kur'ân hakkındaki kanaatini ortaya koymuştur. Ancak bu suretle Orhan Hançerlioğlu'nun bir mü'min olmadığı açıktır. Türkiye'de, bu yazar gibi vahye inanmayan milyonlarca insan yaşamaktadır. Bunlar zaman zaman Hançerlioğlu'nun kullandığı ifadelere benzer sözler söyleyerek mü'min olmadıklarını ister istemez açığa vurur deşifre olurlar.

---

[13] Hüseyin Batuhan, Cogito, sayı 1, 1994 3. baskı, s. 133

[14] O. Hançerlioğlu, Düşünce Tarihi, s. 149. Remzi Kitabevi. İstanbul-1983.

3) Humeyni ve Erbakan'ın demeçlerinden şeyhülislâmların fetvalarına, şeyhlerin icat ettiği dinlerden Alevi inançlarına, Cahiliye geleneklerinden Tarikatlara kadar İslâm'ın özüyle uzaktan yakından hiçbir ilişkisi bulunmayan yüzlerce insanı, düşünceyi, geleneği ve bunlar arasındaki çatışmaları İslâm'ın birer parçası gibi görerek ilginç bir zihin ve zihniyet örneğini sergileyen İsmet Zeki Eyüboğlu adında bir kişi, böyle bir kafa yapısıyla Kur'ân-ı Kerimi şu sözlerle eleştirmektedir:

«Kur'ânda böylesi aykırılıklara, ayrılıklara uygun yorum olanakları varsa onun bütüncüllüğü, evrenselliği ve kesinliği nerede kaldı?»[15]

Bu sözler Kur'ân'a kesinlikle inanmayan, bilakis onu sorgulayan bir insanın ifadesidir. Bunda hiçbir kuşku yoktur.

Yazılı birer belge oldukları için, bu örneklerin yüzlercesini nakletmek mümkündür. Bunlara ek olarak her gün yüz binlerce insan bu ülkede bilerek veya bilmeyerek, öyle sözler söylemekte ve öyle davranışlar göstermektedir ki bu insanların İslâm'la hiçbir bağları bulunmadığı anlaşılmaktadır.[16]

Bu tespit, Türkiye'nin sosyolojik bir gerçeğidir ve bundan çok önemli sonuçlar çıkmaktadır. Konumuzla ilgili olarak, bu gerçeğin doğurduğu iki sonuç üzerinde durmak büyük önem taşır.

Birinci sonuç şudur; Türkiye toplumu, son yıllarda çeşitli dinsel ve ideolojik doğrultularda belirgin gruplara ve kamplara ayrışmıştır. Bu kamplar arasında Türkçe konuşmaktan başka hemen hiçbir ortak payda bulunmamaktadır. Bu kamplar her ne kadar sayıca çok iseler de, genelde dört dinsel kesim olarak belirgin çizgilerle birbirlerinden ayrılmışlardır. Bunlar,

1) Kur'ân'ın bütünlüğüne inanan mü'minler. *(Bunlar çok küçük bir azınlıktan ibarettirler)*

2) Popülist Müslümanlar *(Bütün tarikatçılar ve onlara olumlu bakan ya da tarafsız kalan;* ***Sünnici****,* ***İslamcı****,* ***Hanefist*** *ve* ***ırkçı*** *kalabalıklar)*

3) Aleviler

4) Mitüdistler (Milli Türk dininin Bağlıları ***"Kemalistler"***)'dır.

Bu ilginç tablo ne yazık ki Türkiye'de ciddiye alınmamaktadır. Çünkü Türkiye halkı bir bilgi toplumu değildir. Hiçbir Türk sosyologu şu dakikaya kadar din sosyolojisi adına kuşatıcı bir eser vermemiştir. Onun için yukarıda sunulan tablonun topluma ve devlete hangi mesajları verdiği de şimdilik kesin çizgileriyle bilinmemektedir. Ünlü Türk sosyologu Prof Dr. Baykan Sezen, bu tabloyu, yıllar önce adeta görmüşçesine şunları kaydetmektedir;

---

[15] İsmet Zeki Eyüboğlu, İslâm'da bölünmeler Çelişmeler, s. 27. Miletos Yayınları. İstanbul-1994

[16] Bu konuda fazla bilgi için bkz. Mehmed Paksu, İnsanı Uçuruma Götüren Sözler. Nesil yy. İstanbul-2008

*«Cumhuriyetin kuruluş yıllarında, o günkü ortam içinde genel olarak dine, özel olarak İslâmiyet'e karşı takınılmış tutumun etkileri bugün de duyulmaktadır. Konumuz üzerinde **en basit araştırmalar bile henüz yurdumuzda yapılmamıştır**. Din sosyolojisinde terminoloji bile Türkiye'de henüz saptanmış değildir. Yine İslâmiyet'te çeşitli kavramların hangi anlamda oldukları üzerinde bir oybirliği ve açıklık yoktur».*[17]

Ünlü bir Türk ilim adamının tespiti bu olduğuna göre, Türkiye'de din sosyolojisinin yansıttığı yukarıdaki birinci sonuç üzerinde herhangi bir şey söylemeğe artık ne gerek vardır, ne de zaten ortam buna elvermektedir. Çünkü eğer ortam ve koşullar müsait olsaydı mutlaka ilim çevreleri bu konuyu geniş boyutlarıyla ele alacaklardı.

Bu ilginç sosyolojik gerçeğin, doğurduğu ikinci sonuç ise, Türkiye'deki mü'min azınlığı çok yakından ilgilendiren insan ilişkileridir. Konumuzun ana temasını oluşturan Tekfir sorunu da bu ilişkilerin bir parçasıdır. Fakat bu sorunu, bilimsel dille anlatmanın bugünkü ortamda hemen hemen imkânsız olduğunu öncelikle belirtmek gerekir. Bunun gibi daha birçok sorunun çözümsüz kalmış bulunmasındaki en büyük neden ise Türkçe'dir. Evet, değme kimsenin aklına bile gelmeyen bu mesele, Türkiye'deki hemen bütün yıkıcı faktörlerin temelinde bulunmaktadır. Çünkü halk artık üç yüz beş yüz kelime ile birbirini zor anlamaya çalışmaktadır. Onun için ilmî boyutu olan bir konuyu topluma anlatabilmek artık çok güçtür.

Tekfir sorunu da, işte böyle bir konudur; İslâm hukuku, Sosyoloji, Din, Felsefe, Toplum psikolojisi, Akaid ve aynı zamanda bu bilim dallarına ait kronolojik gelişmeleri, diyalektiği ve terminolojiyi çok iyi bilmeyi gerektirmektedir. Türkiye'de bu dalların tümünden haberdar bir uzman bulmak adeta mucizeyken toplumu bu sorun hakkında çok basit düzeylerde bile aydınlatmanın mümkün olmadığı açıktır. Onun içindir ki karşıt kamplar birbirinin kutsal değerlerini çiğnemekten ve birbirine saldırmaktan başka bir şey yapamamaktadırlar. Çünkü birbirinin dilinden anlamamaktadırlar. Kuşku yok ki bu gibi durumlarda çözüm daima şiddette aranır.

Örneğin laikçiler ve tarikatçılar, Kur'ân'ın bütünlüğüne inanan mü'minlerin sayıca azlığını ve tabiatıyla siyasal ve ekonomik açıdan güçsüzlüklerini fırsat bilerek onlara her münasebette saldırmaktan çekinmemektedirler. Hatta, saldıracak hiçbir neden bulamadıkları zaman, onları çatlatmak ve olay çıkarmak için provokasyona başvurmaktadırlar. Bu da bir grup ***selefinin***, *(İslam adına!)* Tekfir suçlamasını -*duygusalca*- genelleyerek bütün toplumu kâfir saymalarına ve bu suretle kendilerini bir çeşit savunmaya çalışmalarına yol açmaktadır.

Bilgi ve kültür düzeyi bakımından Türkiye'li mü'minlerin, orantısal olarak hem Alevilerden, hem tarikatçılardan, hem de laikçilerden üstün olduklarını söylemek mümkündür. Bu arada Selefiler'in sergilediği ufuksuzluk, fevrîlik ve şiddet kullanımının mü'minleri büyük sıkıntılarla karşı karşıya bıraktığını, bilhassa burada belirtmek gerekir. Kamplar arası uzlaşmazlık uçurumunun derinleşmesinde bu bilgi dengesizliğinin de önemli bir neden olduğu tahmin edilebilir.

---

[17] Baykan Sezer, Toplum Farklılaşmaları ve Din Olayı, s. 19, 19. İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları No. 2797. İstanbul-1981

Düşünün ki, kimlik kartında «İslâm» yazılı bir kişi, durup dururken şu sözleri sarf eder; *«çalışmak da ibadettir, onun için Namaz kılmaya oruç tutmaya ne gerek var, eskiden insanlar tembel tembel dolaşıyorlardı, Peygamber onları tembellikten kurtarmak için namaza çağırdı. Ama şimdi zaman değişti, dolayısıyla insan namaz kılacağına çalışmalıdır»*

Bu çeşit sözlerin çok ender söylendiği sanılmamalıdır. Her gün Türkiye'de binlerce insan, bu tür sözleri hiç çekinmeden sarf ederek etrafında bulunanları adeta çileden çıkarmaya çalışmaktadır. Bu gibi sözlerin gerek insan ilişkileri, gerekse dini bakımdan ne gibi sonuçlar doğurabileceğini bilenlerin sayısı da oldukça azdır. Oysa Kur'ân'ın bütünlüğüne inanan bir kimsenin, İslâm'ın ölçülerine göre bu sözleri kullanan kişiye ilişkin değerlendirmeleri ve davranışları bakınız nasıl olmalıdır;

Kur'ân'ın bütünlüğüne inanan MÜ'MİN BİR KİŞİ; *-bu gibi sözleri sarf eden, veya Allah'a, Peygambere, Kur'ân'a dil uzatan, veya Kur'ân'ın içeriği üzerinde spekülasyon yapan, ya da helâl şeyi haram, haramı da helal diye niteleyen-* BİR KİMSEYİ asla Muslim sayamaz. Çünkü İslâm dini adına onun böyle bir yetkisi yoktur. Dolayısıyla *(İslâm devlet mekanizması bulunmadığına göre)* kişisel olarak elverdiği kadar *(kendi özgürlüğü ve güvenliği açısından)* mü'min kişi, şu önlemleri almak durumundadır;

1) Eşi ise, bu olaydan sonra nikahının çözüldüğüne inanmak zorundadır. Onunla artık karı-koca ilişkisini sürdüremez. *(Eşi yeniden İslâm'a dönerse, nikahını yenilemelidir)*

2) Velisi ise, üzerindeki velâyet hakkı düşmüş olur.

3) Mü'min kişi, *-böyle bir kimse ile herhangi bir bağı bulunsun veya bulunmasın-*, onun boğazladığı hayvanın etini yiyemez,

4) Onunla herhangi bir ortaklık kuramaz,

5) Şahitliğini kabul edemez.

6) Vasiyetini yerine getiremez.

7) Günahlarının bağışlanması için Allah'a dua edemez.

8) Cenazesini İslâmî usullere göre teşyi edemez.

9) Onun mal varlığına varis olup olmayacağı ise oldukça ihtilaflıdır. Bu konuda uzmanlardan bilgi almak zorundadır.

Bir insanın, görüldüğü üzere, ağzından sorumsuzca savuracağı birkaç söz, ya da sergileyeceği bir davranış biçimi, inançlar açısından başkalarına bu derece ağır yükler getirebilmektedir.

Bu koşullar ve doğurabilecekleri sonuçlar sadece mü'min azınlığı ilgilendirmekle sınırlı değildir. Yani bir Alevi, ya da bir laikçi, örneğin şunları söylemekle bu tablonun içinden kolayca sıyrılamaz; diyemezler ki; *«Bizim dine bakış açımız*

başkadır, bunlar bizi ilgilendirmez, zaten Türkiye laik bir ülkedir, isteyen istediği gibi inanır ve yasaların sınırı içinde inancını uygulama özgürlüğüne sahiptir».

Bu mazeretler neden yeterli değildir? Çünkü bu mazeretlere sığınanlar örneğin Yahudiler ve Hıristiyanlar gibi bu tablonun tamamen dışında durmaya razı olmamaktadırlar. Nitekim Türkiye'de azınlıklardan bir tek kişi bile bugüne kadar bu tür dini tartışmalara girmemiştir. Çünkü kendilerini bu tablonun dışında görebilmektedirler. Tabiatıyla bir Yahudi'nin veya bir Hıristiyan'ın İslâm'la hiçbir bağı olamaz. Dolayısıyla bunlardan birinin, bir mü'minle dini bakımdan herhangi bir alıp veremediği yoktur. Fakat tam tersine bir Alevi ya da laikçi bir mitüdist, bu tabloda görünebilmek için elinden ne geliyorsa onu inatla yapmaya çalışmaktadırlar. Öyle ise çoğunluk arasında ortak bir sorun vardır.

Bu sorun, en kısa tabirle şudur; Kendini ***Muslim*** ya da ***Müslime*** sanan milyonlarca Müslüman, bu ülkede Kur'ân'ın bütünlüğüne inanan bir azınlığı mutlaka ezip yok etmek için dinsel değerleri istedikleri gibi yorumlamaya, çarpıtmaya, onlara saygısızlık etmeye çalışmaktadır. Üstelik bu insanlar bununla da yetinmemektedirler. Ezici bir çoğunluğa sahip bulundukları için; ayrıca siyasal, sosyal ve ekonomik bakımdan egemen ve üstün oldukları için bu azınlığı kasıtlı şekilde tahrik etmeye çalışmaktadırlar. İşte Tekfirciliğin Türkiye'de hortlamasının temel nedeni budur. Çünkü, *(popülist Türk Sünnileri, tarikatçılar, ırkçılar, Aleviler ve laikçi Mitüdistler)* eğer mü'minleri kışkırtarak, suç imal ederek onları haksız çıkarmayı başarabilirlerse hem içeride, hem de dış dünyaya karşı haklı olduklarını kanıtlayabileceklerdir. İşte bu nedenle Türkiye'de, son yıllarda çok tehlikeli terör projeleri ve komplo teorileri hazırlanmış ve uygulanmıştır. Hizbullah ve Feto senaryoları gibi... Öyle gözüküyor ki bundan sonra da bu denemeler devam edecektir. Bahane ve suç adları da hazırdır. «***Tekfirci***, ***terörist***, ***kökten dinci***, ***Daişçi***, ***Vahhabî***, ***El-Kaideci***…» vs.

Fakat bu yöntem hiçbir zaman çözüm getirmeyecektir. Çünkü her şeyden önce şiddet çözüm değildir. Bu gerçek, bilimsel olarak kanıtlanmıştır Taraflardan biri ne kadar güçlü olursa olsun hasmını yok edinceye kadar yıpranır ve yaşlanır. Koca imparatorluklar, en güçlü devletler bile küçümsedikleri hasımları karşısında bu şekilde erimiş ve yıkılmışlardır. Kaldı ki Cumhuriyetin başından beri Türkiye; başta isyanlar ve darbeler olmak üzere yaşadığı ideolojik çatışmalar, siyasi ve ekonomik krizler, sosyal patlamalar, kültür bunalımı, kavram karmaşası ve ahlâk çöküntüsünün sonucu olarak son zamanlarda yaygınlaşan din ve düşünce anarşisi yüzünden çok yorgun düşmüştür. 1924'lerden beri saptırılmış tarih kitaplarıyla beyinleri yıkanan bir avuç Kemalist'in olağanüstü çabalarıyla ve polisiye tedbirlerle ancak ayakta durabilmektedir. Son yıllarda Kemalistler, Nakşbendîler'in yükselişi karşısında oldukça gerilemiş, ***«türban yaygarası»***nın başarıya ulaşmasından sonra âdeta pes ederek sahayı tarîkatçılara kaptırmışlardır.

Türkiye'nin bu gerçekleri, hemen herkesin, aklını başına devşirmesini gerektirmektedir. Bu noktadan eğer yola çıkılırsa vicdan sorumluluğu bakımından herkese bu konuda yöneltilecek insani birtakım mesajlar bulunmaktadır. Şimdi de bu mesajları (TEKFİRİN ŞARTLARI) kapsamında iletmek gerekmektedir.

***

4) Tekfirin Şartları

Burada, önce ilgili taraflara önemli mesajlar yöneltilmiştir. Bu mesajlar, Tekfir sorununa bağlı olarak her iki karşıt kampa yöneliktir. Bunlardan biri, Tekfirci azınlıktır; ikincisi ise onların karşısında yer alan karma çoğunluktur. Bu çoğunluğu oluşturan kampları şöyle sıralamak mümkündür: *bütün* ***tarikatçılar****,* ***popülist Sünnici-İslamcılar****,* ***Aleviler****,* ***ırkçı Hanefistler****,* ***Sünnet inkârcıları****,* ***laikçi mitüdistler,*** *yani "Kemalistler",* ***Deistler*** *ve* ***Ateistler****... «Tahsebuhum cemîan ve klûbuhum şettaa!»*[18]

Müslim olduğunu sanan *(veya ileri süren)* bir insanı, şer'î bir nedenle kâfir diye suçlamak ve onun İslâm'dan çıktığına hükmedebilmek için, kişide sekiz niteliğin bulunuyor olması şarttır. Bunlar; ***Akıl***, ***bulûğ***, ***iman***, ***ilim***, ***basiret***, ***ahlâk***, ***yetki*** ve ***yöntembilimde uzmanlık***tır.

Bu vasıflardan yoksun bulunan insanın, çeşitli nedenlerle onu bunu rastgele kâfirlikle suçlaması çok yanlıştır ve büyük sorunlar doğurabilir. Bu nedenle kendisi de dahil olmak üzere, birçok masum insan, sebepsiz yere zarar görebilir. Böyle bir karanlık yolu seçmeye ve zaten karışık olan ortamı daha çok bulandırmaya ise hiç kimsenin hakkı yoktur. Çünkü aslında bu ülkede, birilerinin çıkıp din adına ahkâm keserek ortaya bir kıvılcım atmasını altın bir fırsat olarak bekleyen milyonlarca insan yaşamaktadır. Üstelik çoğunluktaki bu kalabalıktan her kişi, mistik ya da ideolojik başka bir kampa bağlı olmasına rağmen bu amacı öbür insanlarla paylaşmaktadır. ***Bütün tarikatçılar***, ***ırkçı Hanefist Sünnîler***, ***Aleviler*** ve ***lâikçi Kemalistler*** bu amaçta ortaktırlar. *«Tahsebuhum cemîan ve klûbuhum şettaa!»*[19]

Tekfircilerin, her şeyden önce bu dev cephe karşısında hangi bilgi, hangi yetki ve hangi güçle herkese kâfirlik suçunu yapıştırabileceklerini çok iyi düşünmelidirler!

Görüldüğü üzere bu noktada, Tekfirciler tamamen haklı bile olsalar, yapabilecekleri hemen hiçbir şey yoktur. Dolayısıyla bu küçük azınlık, önce haklı olup olmadığını aşağıdaki şartları inceleyerek sabırla kendine bir test uygulamalıdır. Bu şartları özet olarak şöyle sıralamak mümkündür;

1) AKIL:

Sorumluluk almak ve sorumluluk yüklemek için başta İslâm Hukuku olmak üzere bütün dünya hukuk sistemleri aklın kemalini şart koşmaktadırlar. Tekfir gibi çok önemli bir meselede de kişinin elbette ki akıllı olması kesin şartlardandır. Hatta bu konuda aranan akıl standardı da büyük önem taşımaktadır. Psikolojik sorunlar dolayısıyla, ya da kötü alışkanlıkların bir sonucu olarak veya başka nedenlerle aşırı duygusallaşmış, muhakeme gücünü yitirmiş, temyiz yeteneğinden yoksun insanların

---

[18] Bkz. Kur'ân-ı Kerîm, el-Haşr Sûresi âyet:14

[19] Bkz. Kur'ân-ı Kerîm, el-Haşr Sûresi âyet:14

reşit sayılamayacağı açıktır. Dolayısıyla bu konudaki akıl standardının bilimsel kriterlere uyması da şarttır.

2) BÜLÛĞ:

Tekfir için bulûğun şart olmadığını söyleyen âlimler de vardır. Ancak çoğunluk buluğun şart olduğundan yanadır.

3) İMAN:

Hiç kuşku yok ki, başkasını imansızlıkla suçlamak durumunda olan birinin, öncelikle ve mutlaka kendisinin imanlı olması şarttır. Bunun aksi zaten büyük bir mantıksızlıktır, çelişkidir… İmansız olmasına rağmen sırf bir realiteyi ifade etmek bakımından bilgili ve birikimli bir kâfir de, İslâm'dan çıkmış birinin işlediği suçu dile getirebilir. Ancak bu, bir tekfir kararı sayılamaz.

4) İLİM:

Başkasını Tekfir edebilmek için, önemli şartlardan biri de ilimdir. Bir mü'min, imanında ne kadar samimi olursa olsun, eğer yeterli uzmanlık bilgilerinden yoksun ise, insanları söz ve davranışlarından dolayı isabetle teşhis edemez. Bu nedenle Tekfir suçlamasını yöneltecek kişinin en azından aşağıdaki ihtisas alanlarında çok iyi bir öğrenim görmüş ve kendini kanıtlamış olması gerekir.

- Arap dili ve Edebiyatı
- Tefsir ve Kur'ân ilimleri,
- Akaid ve kelâm,
- Felsefe ve diyalektik,
- Tasavvuf ve tarikatlar
- Sünnet, hadis ve senet
- Mukayeseli fıkıh,
- Usul ve Mantık,
- Sosyoloji,
- Tarih, Siyer ve Megazî
- Psikoloji ve davranış bilimi.

Bütün bunlara ek olarak, geniş kültür, insan ilişkilerinde deneyim ve İslâm hukukunda ihtisas da şarttır.

5) BASİRET:

Ne kadar örtbas edilirse edilsin, Türkiye'de yaygın bir bilgi ve kültür yoksulluğu vardır. Bu durum, başta Türkçe olmak üzere birçok nedenlerden kaynaklanmaktadır. Örneğin toplum, zor sayılabilecek kadar mistik ve ideolojik kamplara bölünmüştür; eski dinlerin birer devamı olan türlü türlü tarikatlar; dış güçlerin birer karakolu haline gelmiş bulunan dernekler, vakıflar, yer altı terör örgütleri, ve mafya şebekeleri,

Amerikancılar, Avrupa hayranları, sabetaistler, Aleviler, Sünniler, Yezidiler, Nusayriler, Bahailer, Nurcular, Satanistler; Uyuşturucu, ilaç ve silah şebekeleri, misyonerlik teşkilatları, etnik kitleler, azınlıklar, İsrail'in kurduğu çeşitli istihbarat örgütleri ve adı duyulmadık daha nice topluluklar...

Basiret sahibi her insan, önce bu ürkütücü manzarayı dikkatle ve ibretle seyretmelidir. Ondan sonra da insafa gelerek kendine şu soruları yöneltmelidir?

1) Bu karanlık tablo içinde, İslâm gibi yüce, aydınlık ve evrensel bir yaşam düzenini tam manasıyla anlayabilecek bin kişi bile acaba var mıdır?

2) Dıştan gayet sakin gibi gözüken, fakat hakikatte bu karanlık tablo içinde birbiriyle kıyasıya boğuşan kamplardan, örgütlerden, partilerden, mezheplerden tarikatlardan herhangi birine, Kur'ân'daki aydınlık İslâm'ı acaba anlatmak mümkün müdür?

Böyle bir ülkede kişinin işgal ettiği mevkiye, sahibi bulunduğu servetlere ve elde ettiği kariyerlere bakarak ona bilgili, bilinçli, ahlâklı ve ruh sağlığına sahip bir insanmış gibi sorumluluk yüklemek sadece insafsızlık değil, aynı zamanda basiretsizlik de sayılır. Kaldı ki bir toplumu tümüyle sorumlu tutarak hepsine birden kâfir diyebilmek için o toplumun her şeyden önce reşit olup olmadığını çok iyi tespit etmiş olmak gerekir.

Tekfir konusunda basiretli olmanın özeti işte budur.

6) AHLÂK:

Yalnızca çok küçük Tekfirci grupları imanlı sayarak, geriye kalan tüm dünya Mü'minlerinin veya Türkiye halkının tamamını birden kâfir ya da müşrik diye damgalamak, eşine az rastlanabilir bir cehaletin, karanlık bir görüşün ya da psikolojik bir rahatsızlığın sonucu olabilir. Bu, eğer kasıtla ve inatla yapılırsa, hiç şüphesiz büyük bir ahlâksızlıktır.

Genellemeler, çoğu kez bir kaçışın, bir korku ve paniğin habercisidirler. İlginçtir ki ***lâikçiler***, ***Kemalistler*** ve ***tarikatçılar*** da aynen çağdaş ***Hariciler*** gibi genellemecidirler. Bu fanatik grupların hepsi de dışlayıcı, bölücü ve ayırımcıdırlar. Farklı argümanlar kullansalar bile bu grupların hepsi de bir tür Tekfircidirler. Diyalog kurmayı, soğukkanlılıkla ve önyargısız tartışmayı beceremeyenler, kurtuluşu inatlaşmada ve acımasızca suçlamada ararlar. Bu ise ahlâka aykırıdır.

Şu halde İslâm'ı tebliğ eden, İslâm'a çağrı görevini üstlenen insan, bilgi ve basiretle birlikte, aynı zamanda ahlâklı olmalıdır. Toplumdan koparak *(hicret adı altında)* çöllere çekilen, büyük şehirlerde ise gruplaşarak belli sitelerde yuvalanan insanlar, daima Haricilere benzetileceklerdir. Hariciler ise ahlâklı değillerdi. Hatta **Hz. Ali**'ye **«kâfir»** diyebilecek ve onu şehit edebilecek kadar ahlâksız idiler. Günümüzdeki ***«el-Kaide»*** ve ***«Daiş»*** terör örgütüne katılmış gafiller gibi.

Hakkı ve haklıyı savunurken inat ve suçlamaya başvurmak kendinden emin olmamak anlamına gelir. Bu da bir kişilik kusurudur. Bir yanlışı düzeltmeye çalışırken yanlış yapmak ve kötü örnek vermek hedefe giden yolu kapatır. Nitekim yıllar önce

laikçiler, bazı zavallı meczup kimseleri para ile kiralayarak onlara heykel kırdırıp ardından büyük olaylar çıkarır ve ortalığı karıştırırlardı. Laikçi medyası bütün yayın ve propaganda araçlarıyla günlerce *«irtica hortladı, memleket elden gidiyor, iktidar gaflet içinde, devrimler tehlikede»* gibi feryatlarla topluma gözdağı verirlerdi. Bu bir moda idi. Laikçi Kemalistlerdeki kişilik bozukluğunu ortaya koyan bu ahlâksız denemeler, PKK'cılar gibi birçok laikçi karşıt gruplara cesaret verdi. Bu kez Türk kökenli laikçilerle karşılıklı olarak birbirine düştüler. 1974 yılından bu yana, yaklaşık kırk yıldır karşıt ırkçı laikçiler arasında süren bu kan davasında yüz elli bin kişiden fazla insan öldü. Bu cinayetler, hiç kuşkusuz ırkçılık şeklinde ortaya çıkan ve bizzat laikçileri birbirine düşüren bir ahlâksızlığın sonucudur. Dolayısıyla tekfire başvurmak durumunda olan kimseler böyle bir ahlâksızlığa tevessül etmemelidirler.

Hz. Peygamberin savaşım metodunda, (hâşâ) böyle bir kusur yoktur. O, büyük hedefin gerçekleşmesi için önce bütün barışçıl yolları kullanmış, müşriklerle yüz yüze gelmiş, büyük bir soğukkanlılıkla davasını her münasebette ve her platformda anlatmaya çalışmış, buna rağmen çok kere saygısızlığa ve komplolara hedef olmuştur. Bu durumlarda bile *«Allah'ım, halkımın kusurunu bağışla, onlar gerçeği bilmiyorlar!»*[20] diye Rabb'ine yakararak, büyük bir âlicenaplık örneği vermiştir. Müşriklerin ahlâksız muamelelerine karşı aynı davranışlarla misillemede bulunmamıştır. Şu halde Tekfire başvurmak zorunda kalabilecek olan mü'min kişi, karşısındaki kâfir ve müşrik cepheye *(barış günlerinde)* şantaj yapamaz. Dâru'l-harp'de, Dâru'r-ridde de ve Dâru'ş-şirk'te yaşıyorsa, bu alanlara özgü, İslâm Hukuku çerçevesinde hayat mücadelesini sürdürür. İslâm'da çareler tükenmez!!!

7) YETKİ:

İslâm ilâhî bir disiplin rejimidir. Onun için her önüne gelen, istediği konuda ahkâm kesemez, fetvâ veremez, içtihatta bulunamaz, hüküm infaz edemez. Yetkiler İslâm Hukukunda belirlenmiştir. Ancak bu yetkiler, günümüz koşullarında kullanılamamaktadır. Hiç kimse İslâm ve ümmet adına bu boşluktan yararlanamaz! Dünya mü'minlerinin büyük bir kaos içinde dağınık ve korkunç tehlikelerle karşı karşıya bulunduğu günümüzün ortamında hiç kimse *(yığınlarla kitap okuduğu gerekçesiyle!)* hele Tekfir gibi çok duyarlı bir konuda fetvâ vermeye kalkışmamalıdır. Zaten münferit fetvâların umuma dönük hiçbir hükmü yoktur. Selef döneminden günümüze kadar içtihatlarda, daima cumhurun görüşü aranmıştır. Saltanat dönemlerinde şeyhülislâmların çok acil durumlarda, ani ve genel olarak siyasi amaçlarla verdikleri fetvâlar, tüm ümmeti bağlayıcı değildir. Bunlar günlük ihtiyaçlar için, birer karar onayı niteliğinde düzenlenmişlerdir.

Günümüzde dünya mü'minlerinin hepsini bağlayacak İslâmî kararlar, mutlaka ümmetin yetkilendirdiği ***«Şûrâ»*** tarafından düzenlenmeli ve onaylanmalıdır.[21]

---

[20] Hadisin metni şöyledir:

حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ قَالَ حَدَّثَنِي شَقِيقٌ قَالَ عَبْدُ اللهِ كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحْكِي نَبِيًّا مِنْ الْأَنْبِيَاءِ ضَرَبَهُ قَوْمُهُ فَأَدْمَوْهُ وَهُوَ يَمْسَحُ الدَّمَ عَنْ وَجْهِهِ وَيَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِقَوْمِي فَإِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

[21] Şûrâ/38:

Bugünkü İslâm İşbirliği Teşkilâtı, Ümmetin seçtiği bir heyet olmadığına göre bu tür örgütlerin kararları herhalde bağlayıcı olamaz. Çünkü günümüzde Yüksek Ümmet Şurası mevcut değildir. Yüksek Ümmet Şûrâsı ve onun yetkilendirdiği heyetler dışında hiç kimse, geneli bağlayacak bir Tekfir kararı çıkaramaz.

Münferit olaylarda ise, çevresinde ve ailesi içinde küfür zulmüne uğramış bulunan mü'min kişi, *-âlim bir şahsiyetin onayını almak suretiyle; eşi, çocuğu, anası, babası, kardeşi ve yakınları hakkında-* Tekfirde bulunarak *-hiç kimseye maddi ve manevi bir zarar vermeden-* imanını, canını ve malını kurtarmaya çalışabilir.

8) YÖNTEM

Burada yöntemden amaç; *-İslâm'a saldırarak, ya da onun bütünlüğüne inanamadığı yolunda kanaatlerini açıklayarak-* kâfir durumuna düşmüş kişi, grup ve toplumların tehlikelerine karşı inançlarını, özgürlüklerini, mal ve canlarını koruyabilmek için mü'minlerin izleyeceği güvenli yoldur. Yöntemden amaç budur. Aslî ya da sonradan küfre girmiş şahıs ve gruplara İslâm'ın mesajlarını vermek ve onları İslâm'a çağırmak için izlenecek yollar ve uygulanacak yöntem, konumuzun tamamen dışında kalmaktadır. Onun için davet ve tebliğ konusunda bilgi arayanlar, ilgili kaynaklardan yararlanmalıdırlar.

Tekfirde izlenecek yöntemin, her yönüyle İslâm hukukuna uyması şarttır. Hukuka aykırı Tekfir hem geçersiz, hem de tehlikelidir. Ayrıca Tekfir yöntemi, Tekfir hak ve yetkisine bağlı olarak değişir. Her hâlükârda, bilgi, yetki, tespit ve kanıtlama şartlarına bağlı olarak Tekfir hakkı doğar. Tekfir yönteminin kuralları da bu dört şartın ayrıntıları olarak uygulanırlar. Onun için bu dört şarttan herhangi birinin eksikliği Tekfir davasını geçersiz kılar.

Ayrıca usul yönünden, kişi adına ve kamu adına olmak üzere, Tekfir suçlaması iki farklı davaya konu olabilir. Gerek kamu, gerekse kişi adına açılacak hukuki mahiyetteki Tekfir davasına bakmaya, *(inceleme yapmaya, soruşturma açmaya, karar vermeye ve hükmü infaz etmeye)* yalnızca İslâm Devlet organları yetkilidir. İrtidad veya benzeri küfür suçlarından birini işleyerek yakınlarına, muhatap ve komşularına karşı zararlı bir unsur haline gelmiş olan kâfir kişiye karşı ise *(sadece tek taraflı pasif savunma yöntemiyle)* mü'minin kendisi, belli şartlar çerçevesinde Tekfire yetkili olabilir. Muhatabının İslâm'dan çıkmış ve küfre girmiş olduğuna ilişkin kesin kararını verinceye dek mü'min kişinin izleyeceği kurallar, bu ikinci şık için yöntemin birinci aşamasını oluşturur. İkinci aşama ise; *-muhatabından her türlü ilişkisini kesmek üzere (taşınmak, alacaklarını tahsil etmek, İşten ayrılmak, işçisini çıkarmak, borçlarını tasfiye etmek ve ortaklığını feshetmek) gibi-* işlemlerin, Tekfir eden şahısça yapılmasından ve sonuçlandırılmasından ibarettir.

Tekfir konusunda, yöntem bakımından dikkat edilmesi gereken önemli noktaları da şöyle sıralamak mümkündür:

1) Gerçek anlamda bir İslâm Ümmeti ve İslâm devleti bulunmadığına göre çağımızda Tekfir konusunda verilecek bütün kararlar kişiseldir. Bir kişinin ya da grubun Tekfir

kararı *(tamamen doğru ve isabetli olsa bile)*, o kişi ve gruptan başka hiç kimseyi bağlayıcı değildir.

2) Bir mü'min, *(kararında isabetli bile olsa)*, Tekfir ettiği kişi hakkında *(ne kendi adına, ne de ümmet adına)* hüküm infaz edemez, sadece tek taraflı pasif savunmada bulunabilir.

3) İslâm Ümmeti fiilen yapılanıp kendini dünyaya resmen ilân etmeden önce*, -ilmî derecesi ve sosyal konumu ne olursa olsun-* hiçbir şahıs veya grup ne Tekfir konusunda, ne de hiçbir fıkhî konuda kendini müçtehit olarak sunamaz. Alimlerin fetvaları sadece kendilerini ve onlardan fetva isteyenleri bağlar.

4) Yer yüzünde Dâru'l-İslâm olarak kesin şekilde tanımlanabilecek belli bir coğrafyanın bulunup bulunmadığı konusunda dünyadaki bütün ehl-i tevhid ve onların güvenini kazanmış âlimler, az çok ihtilâf içindedirler. Bu da, dünya İslâm birliğinin ve Ümmetin, gerçek anlamda mevcut bulunmadığını kanıtlamaktadır. Söz konusu belirsizliğin doğurduğu bu kesin sonuç, ikinci derecede birtakım sonuçlar daha doğurmuş ve doğurmaktadır. Bunlar da yöntem bakımından özet olarak şöyle açıklanabilir;

a) Ümmet (fiilen) yoktur diye bütün dünya müslümanları Tekfir edilemez. Buna rağmen, kuşku yoktur ki, bütün Müslimler Ümmetin yeniden yapılandırılmasından sorumludurlar ve *(bir çeşit "gebermek" anlamına gelen)* câhiliye ölümüyle ölebilecekleri tehdidi altındadırlar.[22] Ancak bu tehdit, onların tümünün kâfir olduğu anlamına gelmez.

b) Bir mü'minin, ailesi ve yakın çevresi içindeki kimselerden birini Tekfir etme sorumluluğu, öncelikle o mü'minin kendisine aittir. Müçtehit sıfatına haiz uzmanlar dışında kalan üçüncü şahısların ona yönelik yapacakları uyarılar kesin birer Tekfir kararı sayılamaz.

c) Tekfir kararı, tebliğ edildikten sonra muhatap eğer küfründe ısrar edecek olursa ancak Tekfir geçerli sayılır.

d) Şahitsiz ve belgesiz Tekfir edilen kişi eğer yanlış anlaşıldığını ileri sürerek bilinçli şekilde hiç küfre girmediği yolunda kendini savunacak olursa bunu kanıtlaması için kendisinden ayrıca delil istenemez. Aksine onu Tekfir eden kişinin pişmanlık duyması, ondan özür dilemesi ve tevbe etmesi gerekir.

e) Mü'min iken küfre açıkça girmiş olsa bile mürteddin ve mürted hükmündeki kişinin, İslâm hukukunda ön görülen cezası, hiçbir kişi ve örgüt tarafından infaz edilemez. Bu yetki sadece ve sadece İslâm Ümmeti adına İslâm devlet organlarına aittir. Hatta bizzat devlet başkanının, *(Halifenin, Cumhurbaşkanının...)* ve şura meclisinin onayı şarttır.

---

[22] Bk. Muslim, Hadis No. 3441, Konu İmara"Seçim"

فقد أخرج مسلم في صحيحه، والبيهقي في السنن الكبرى، والهيثمي في مجمع الزوائد، وغيرهم عن النبي (ص) أنه قال: مَنْ مات وليس في عنقه بيعة مات ميتة جاهلية

f) Dünya muslimlerinin günümüzde uğradığı soykırım, cinayet, işgal ve tecavüzleri içeride kolaylaştıran iktidarlara, ordulara ve örgütlere karşı savaş kapsamında verilecek Tekfir kararları, bütün dünyadaki tevhid ehlinin geçici şûrâsı tarafından onaylanmadıkça meşruluk kazanamaz. Bu gibi olağanüstü ortamlarda İslâm gerilla birlikleri ancak aralarındaki âlimlere danışarak Tekfir kararları alabilirler. Böyle bir yapı ise, asla *(el-Kaide ve Daiş gibi)* küresel güçlerin bir projesi değil; aksine tüm insanlığa kendini dayatabilecek bir ***«defakto güç»*** olarak ortaya çıktığı zaman ancak meşruluk kazanabilir. Bunun insanlık tarihinde bir tek örneği vardır. O da Hz. Muhammed'in Kurduğu ve ilk başkanlığını üstlendiği İlk İslam Devletidir. Bu devlet 622-661 yılları arasında yaklaşık 40 yıl tarih sahnesinde kalabilmiştir.

g) Gerek İslâm devletinin organları, gerekse münferit olarak kişiler, hiç kimse hakkında Allah adına Tekfir kararı alamazlar. İslâm devleti, Ümmet adına Tekfir kararı verebilir ve infaz eder. Kişiler de sadece kendi adlarına Tekfir kararı verebilir ve sadece *(pasif savunmada bulunabilirler)*, hiçbir surette infaza yetkileri yoktur!

h) Tekfir, İslâm'da bazen sırf siyasi, bazen sırf hukukî, bazen de hem siyasi, hem hukuki mahiyeti olan çok yönlü bir meseledir. Tekfir kararı asla bir aforoz değildir.

Tekfir meselesini ilgilendiren önemli noktalar, usul bakımından yukarıdaki maddeler içerisinde özetlenmiş olmakla birlikte İslâm içtihat heyetleri bu başlık altında yeri ve zamanı geldiğinde elbette ki çok daha ayrıntılı bilgiler verebilirler.

***

SONUÇ

Bugünler, hiç kuşkusuz dünlerin devamıdır. Bugün yaşadıklarımız, geçmişte yaşananların birer sonucudur. Bunların nedenleri artık tarih olmuştur. Onun için bugün yaşadıklarımızın geçmişteki köklerini, nedenlerini ve olup bitiş seyirlerini bulup incelemedikçe, onları ilim, akıl, mantık ve ahlâk ölçüleri içinde analiz etmedikçe, bundan sonra ne yapacağımızı bilemeyiz. Tarih okumanın ve geçmiş hakkında bilgilenmenin yararı işte buradadır. Dolayısıyla çarpıtılmamış ve yorumlanmamış saf tarihi bilmek, günümüzdeki sorunlara çözüm bulmak için kaçınılmaz bir ihtiyaçtır.

Tekfir, dün olduğu gibi, günümüzün de önemli sorunlarından biridir; sürekli kanayan bir yaradır… İslâm tarihinin her döneminde Tekfir, hem siyasal, hem sosyal, hem de ahlâkî bir sorun olarak yaşamı derinden etkilemiştir. Dolayısıyla bu da dahil, çağımızdaki bütün iç sorunların kaynaklarına ulaşabilmek için İslâm Ümmeti'nin bin yıllık çöküşünü ve bugünkü duruma düşmesini hazırlayan tarihin öteki yüzünü

okumak sadece yararlı değil, bilakis kesinlikle şarttır. Çeşitli niyetlerle tarihin öteki yüzü şimdiye kadar hep gizli tutulduğu için, özellikle günümüzde bu gizli sayfaları bulup okumak çok büyük önem taşımaktadır.

Önce şu nokta iyi hatırlanmalıdır ki, ümmetin ilk kuşağı olan sahâbîler bile daha hayattayken Tekfir sorunu ortaya çıkmış, hatta bizzat onlar kâfirlikle suçlanmışlardır. Onlardan sonra da bu ağır suçlama, tarih boyunca günümüze dek sürüp gelmiştir. İslâm yurdunun hemen her bölgesinde insanlar kâfir, mülhid, zındık, müşrik, münâfık ve bid'atçi diye birbirini sık sık suçlamışlardır. Mezhepler tarihi konusunda yazılmış birçok eser, bu gerçeğin birer belgesel kanıtıdır.

Müslümanlar, bu çok ağır suçu acaba neden birbirlerine sıkça isnat etmişlerdir? Kolayca göze alınamayacak bu suçlamada acaba zorlayıcı sebepler neler olmuş olabilir?

İşte kendimize yöneltmemiz gereken en önemli soru belki de budur. Bu soru, bizim için çok değerli bir anahtar olabilir. Çünkü eğer böyle bir sorunun cevabını aramaya çalışırsak, işte o zaman tarihin öteki yüzünü mutlaka okumamız gerektiği kanısına varabiliriz.

Ve İşte Tarihin Öteki Yüzü!

Özellikle ***«Ecdat tarihi»*** diye bize her zaman gururumuzu okşayacak şeyler okutulmuştur. Beriki tarih diye de adlandırabileceğimiz bu sayfalarda hep fetihlerin, zaferlerin, kahramanlıkların, buluşların ve başarıların parlak öyküleri yer almaktadır. Bu sayfalarda, saraylar, köşkler, hanlar, hamamlar, medreseler, köprüler, su bentleri, imaretler, güçlü donanmalar, ilim, adalet, ahlâk ve dürüstlük örnekleri alabildiğine sergilenmektedir. Kimsenin kimseye kâfir, mülhid, zındık, müşrik, münafık ve bid'atçi dediği, sırf bu yüzden günümüze kadar yüz milyonlarca insanın birbirini nasıl doğradığı, bu sayfalarda hiç anlatılmamaktadır. Tarihin tespit ettiği bu gerçekleri acaba sonsuza dek gizlemeye imkân var mıdır?[23]

Suçlama mekanizmasının bin beş yüz yıl süre ile geniş bir dünya coğrafyasında, İslâm adına nasıl işlediğini incelemek herhalde çok ilginç olacaktır. İşte sırf bu ilgiyle, geçmiş zamana, kum tanecikleri gibi serpilmiş olan bu kara noktaların yalnızca küçük bir kısmını yan yana getirip tabloyu birlikte seyredeceğiz;

1) **Hz. Ali**'yi (hâşâ!) kâfirdir diye şehit eden **Abdurrahman bin Mulcem**, bu korkunç cinayeti sevgilisiyle cennette buluşmak için işledi. Bu katil acaba Müslim ve mü'min miydi?!

2) **Hz. Hasan**, Maviye lehinde devlet başkanlığından istifa ettikten sonra, Cuma namazlarını, **Muaviye**'yi temsil eden Medine valisi **Mervan bin Hakem**'in arkasında kılardı. Bu adam minbere çıkıp yaptığı her konuşmada mutlaka **Hz. Ali**'ye defalarca ağız dolusu söver, ondan sonra minberden inerdi. **Hz. Hasan**, hiç karşılık vermediğinden, çok içerlenirdi. Bir gün korumalarından birini göndererek ağır

---

[23] Bu konuda biraz bilgilenmek isteyenler, **Prof. Dr. Ahmet Yaşar Ocak**'ın çok değerli yapıtlarından, Osmanlı Toplumunda Zındıklar ve Mülhidler adlı eserinden yararlanabilirler.

sövgülerini bir kez de Onun yüzüne karşı tekrarlamasını emretti. Bu suretle çok ağır hakarete uğrayan **Hz. Hasan**, şu cevabı verdi; *«Ben ona karşılık verip günahlarından bir şeyin silinmesini istemiyorum. Eğer söylediklerinde doğru ise Allah mükâfatını versin; yok eğer değilse onunla kıyamette hesaplaşacağım»*.[24]

Acaba **Muaviye**, **Yezid** ve onun bu valisi (**Mervan**) Müslim ve mü'min miydiler?!

3) Hz. Peygamber'in vefatı üzerinden henüz elli üç yıl gibi kısa bir süre geçmiş olmasına rağmen **Muaviye**'nin oğlu **Yezid**, **Muslim bin Uqba** komutasında, Medine üzerine bir ordu gönderdi. Bu ordu bütün şehir halkını Harra ovasına çıkardı. Burada binlerce insanı öldürdüler. Ayrıca her tarafı yakıp yıktılar. Suyutıy'nin tarihinde; *«Bine yakın kızın bekâreti bozuldu»* şeklinde *–dehşetin boyutlarını ortaya koyan-* bir ibare vardır[25]. Bu soykırım tarihe ***«Harra Olayı»*** diye geçmiştir. Aralarında kadınlar, yaşlılar, hastalar, özürlüler, çocuklar ve Hz. Peygamber'in çok yakın arkadaşları da vardı. Acaba bu ordudaki askerler ve onlara emir verenler muslim ve mü'min mi idiler?

Bu komutan acaba Müslim ve mü'min miydi?!

4) **Hz. Hüzeyin** Şehit edilince, **Şimr bin Zilcevşen** adında, Emevi ordusundan bir asker Onun başını gövdesinden ayırdı. Sonra bir kalkan içinde **Yezid**'in ordu komutanı **Ubeydullah bin Ziyad**'ın önüne kondu. Bu adam **Hz. Hüseyin**'in dudaklarını ve göz kapaklarını elinde bulunan bir çubukla bir süre alaycı bir tavırla ırgalayıp durdu.

Acaba **Şimr bin Zilcevşen** ve Ona emir veren **Ubeydullah bin Ziyad** Müslim ve mü'min miydiler?!

5) Emevi Devletinin üçüncü zorbası, **Abdulmelik bin Mervan**'ın Irak eyalet valisi **Haccac bin Yusuf**'u «İslâm Dünyasında» duymayan çok az insan var. Bu adamın yaptıklarından sadece birkaçı şunlardır; Hz. Peygamber'in yakın arkadaşı **Said b Cübeyr**'i idamla şehit etmiştir.[26] Hz. Ömer'in oğlu **Abdullah**'ı suikastla şehit ettirmiştir. Genç sahabilerden Meşru halife **Abdullah bin Zübeyr**'i şehit etmiştir. Fırlattırdığı kayalarla Kâbe'yi yıkmış, Mescid'ul-Haramı yerle bir etmiştir. Hz. Peygamber'in yakın arkadaşlarından **Enes bin Malik**, **Cabir Bin Abdillah** ve **Sehl bin Sa'd**'ın ellerini ve boyunlarını kızgın şişle dağlamıştır[27]. Haccac'ın, yirmi yıllık valiliği sırasında yüz otuz bin vatandaşı öldürdüğü ve bunların tamamına yakın kısmının suçsuz olduğu tarihlerde anlatılmaktadır[28]. Bu adama, ona görev veren diktatöre, onun emrinde görev yapan ve yönetiminden memnun olan ya da susan milyonlarca insana muslim ve mü'min demek acaba hangi gerekçelerle doğru olabilir?

---

[24] İmama Suyutıy, Tarihul'hulefâ, s. 208

[25] Age. s. 228

[26] Age. s. 245

[27] Age. s. 234

[28] Cevat Saydavi, et-Tuğâh s. 60

6) Emevi zorbalarının dokuzuncusu olan **el-Welîd**, bir gün savaş hazırlığı yaparken sefere çıkmadan önce Kur'an-ı Kerim'i açıp falına bakmak istedi. Açtığı sayfada karşısına İbrahim Suresinin on beşinci âyeti çıktı. Bu ayetin Türkçe açıklaması şöyledir; *«Peygamberler, (düşmanlarına karşı Allah'tan) zafer istediler, inatçı zorbaların ise her biri perişan oldu, Peşinden de (o inatçı zorbaya) cehennem vardır; kendisine irinli su içirilecektir!»*. Bunun üzerine **el-Welîd**, önce, bu âyet-i kerîme için *«saçma sapan şeyler!»* diyerek Kur'ân-ı Kerim'le alay etti. Sonra da büyük bir öfke ile askerlerine *«asın şunu!»* diye sert bir emir verdi. Ardından da onu ok yağmuruna tutarak paramparça etti[29]. Bu olay, kesinlikle gerçektir. Hz. Peygamber'in vefatından 115 yıl sonra İslâm dünyasının başına geçen ve bir yıl sonra da bizzat kendi aile halkı tarafından kıstırılarak başı kesilen diktatör **el-Welîd**, buna benzer daha nice olaylar yaşamıştır. Dileyen güvenilir kaynaklardan bunları izleyebilir . İşin ilginç yanı, bu adamın ve ona vaktiyle güvenen on binlerce insanın muslim ve mü'min olduğunu sananlar çok olmuştur.

7) İslâm'da dört yaygın mezhebin imamları ve çoğunluktaki Sünniliğin temsilcileri olan ***Malik bin Enes***, ***Ebu Hanife***, ***Ahmed bin Hanbel*** ve ***Muhammed bin İdris***, sık sık kâfirlik, sapıklık ve serkeşlikle suçlanmışlardır.

Birer dahi olan, aynı zamanda Kur'an ilimleri, Hukuk, dil ve edebiyat, tarih, mantık sosyoloji, tıp astronomi ve matematik gibi daha bir çok bilim dallarında eşsiz birer uzman olan bu şahsiyetlerin dördü de öldürülmüştür. İlk ikisi sopayla şehit edilmiştir. **Ahmed bir Hanbel** uzun süre karanlık ve rutubetli bir hücrede tutulduğu için bütün eklemleri kireçlenmiş, salıverildikten kısa bir zaman sonra vefat etmiştir. **Muhammed bin idris**'in de yemeğine zehir konarak şehit edilmiştir. Bunlara kâfir ve sapık diyenler, bunları şehit edenler, bunların ölüm emrini veren diktatörler ve bu zorbaları devlet başkanı sıfatıyla kabul edenler acaba muslim ve mü'min mi idiler?

8) Abbasi kuklalarının on beşincisi olan ***«el-Mu'temid Alallah»*** unvanlı **Ahmed bin Cafer,** zamanında büyük bir zenci isyanı patlak verdi. Bunlar, Afrika'nın çeşitli bölgelerinden getirilmiş insanlardı. Yerliler, *(İslâm hukukunun asla izin vermediği yollarla)* bu insanları aynen hayvanlar gibi alıp satıyor, çalıştırıyor. Üstelik onlara işkence yapıyor, onları ağır zulüm altında eziyorlardı. Sayıları yüz binleri aşan bu siyahî proto komünistler, o dönemin zalim burjuvazisine karşı birleşerek **Ali bin Ebân** liderliğinde ayaklandılar. Bu adam, etrafındaki canfeda insan seline ve içinde bulunduğu şartlara bakarak peygamberliğini ilân etti ve yandaşlarının hepsi bunu onayladı. Yıllarca devleti uğraştırarak korkunç yıkımlara neden olan bu kalabalıklar ve İslâm'dan çıkmaları için onları adeta özendiren o dönemin azgın ve zalim zengin halkı acaba muslim ve mü'min mi idiler?

9) Altıncı Emevî Zorbası **el-Welîd bin Abdilmelik bin Marwân** döneminde Mısır Eyâlet valisi olan **Qurra bin Şureyk el-Absî**, Kahire'deki ünlü **Amr bin el-As**

---

[29] Olayı anlatan Arapça alıntı:

كان الوليد يهمّ بسفرٍ، فاستفتح، فخرجتْ هذه الآيةُ (وَاسْتَفْتَحُواْ وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ، مِّن وَرَآئِهِ جَهَنَّمُ وَيُسْقَى مِن مَّاء صَدِيدٍ). فقال: سجعًا سجعًا! ثم أخذ قوسًا وجعله غرضًا يرميه بالنِّبالِ حتّى تمزّق. وقال:

أتوعِدُ كلَّ جبَّارٍ عنيدٍ * فها أنا ذا لجبَّارٌ عنيدٌ

إذا لاقَيتَ ربَّكَ يومَ حشرٍ * فقل ياربِّ مَزَّقَنِي الوليدُ.

Camiinde defalarca alenî şekilde içkili âlem düzenlemiş, buna rağmen ne görevden alınmış, ne halktan toplu bir şikayet gelmiş, ne de bu adam herhangi bir cezaya çarptırılmıştır. Hz. Peygamberin vefatından yaklaşık 80 yıl sonra böyle bir olayın cereyan etmiş olması ilginç değil mi?! Günümüzün laikçi ülkelerinden Türkiye, Tunus ve Cezayir'de bile böyle bir şey yapmaya cüret edecek bir yönetici tasavvur edilemez. Bu Vali başta olmak üzere gerek ona bu görevi veren, gerekse onu bu vaziyette görüp susan insanlar acaba hakikaten muslim ve mü'min mi idiler?!

10) Bilindiği üzere Kudüs'te bugünkü şekliyle hâlâ ayakta duran el-Aksâ Camii, Beşinci Emevî Zorbası **Abdulmelik bin Marwân**'ın emriyle yapılmıştır. Fakat bu camiin hangi niyet ve amaçla inşa edildiğini, günümüzdeki birbuçuk milyar müslüman arasında belki ancak beş on kişi bilmektedir. Bu diktatör, Emevî Devleti'nin başı iken, Başkent Mekke olmak üzere, meşru bir İslâm devleti vardı ve bu devletin başında **Abdullah bin Zübeyr** bulunuyordu. Hacca giden Emevi vatandaşları, hilâfet devletinin sınırları içinde Emevi yönetimine karşı kışkırtılabilecekleri kaygısıyla bu farzı yerine getirmekten yıllarca alıkonulmuşlardır. Onun için Mekke'ye gitmek yerine, Emevi vatandaşlarından İsteyenlerin Kudüs'e giderek bu farzı yerine getirebileceklerine ilişkin Emevi vatandaşlarına ayrı bir Kâbe olmak üzere bu Cami inşa edilmiştir! Meselenin içyüzü budur. Bunu yapanlar acaba muslim ve mü'min mi idiler?

11) Dört Halifeden sonra gerek Emevîler, gerek Abbasîler, gerek beylikler, gerekse Selçuklular ve Osmanlılar zamanında girişilen bütün fetih hareketlerindeki temel amaç, tamamen siyasî ve ekonomiktir. Bu açılımlar sırasında İslâm'ın mesajını yabancı ülke ve milletlere taşımak ise -*adaletin azami derecede gözetildiği dönemlerde bile*- en iyimser ihtimalle ikincil, hatta üçüncül amaç olarak bir ayrıntıdan öte önem taşımamıştır.

Demek ki bu zihniyetle yaşamış olan «müslüman» toplumlar, tarih boyunca İslâm'ı daima çıkarları için sömürmüşlerdir. Bu toplumlar içinde her dönemde İslâm'ın bütünlüğüne inanmış, eğitimli, ahlaklı ve özverili çok küçük bir azınlık sayesinde Kur'ân-ı Kerîm ve İslâm dini sağlam olarak zamanımıza kadar intikal edebilmiştir. Dolayısıyla 1500 yıldır İslâm'ı daima çıkar için kullanmış olan milyarlarca insanı mü'min saymak gerçekle örtüşmemektedir. Şu var ki hiç kimse bu kalabalıkların muslim ve mü'min olmadıklarını kanıtlayamayacağı için onları Tekfir etme hak ve yetkisine sahip değildir.